

SCUTURI COLORATE: MANUAL

*Formare de tineri facilitatori
pe tema siguranței
copiilor în sport*

*engl. "Child Safeguarding"

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului european „Mediu sigur pentru copii în sport” (“Keeping Children Safe in Sport”), co-finanțat de Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (REC 2014-2020) și coordonat de Fundația Terre des hommes România, în parteneriat cu Terre des hommes Grecia și Terre des hommes Ungaria. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă opiniile Comisiei Europene. Comisia Europeană nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Acest manual a fost finalizat în anul 2021, se adresează angajaților din cluburi sportive și tabere și are ca scop promovarea procedurilor de safeguarding (referitoare la siguranța și protecția copiilor) în mediile sportive și recreative.

În cadrul acestui proiect, parteneri oficiali în România sunt Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții și Federațiile Române de Fotbal și Gimnastică.

Terre des hommes este o organizație independentă, neutră și imparțială, care are ca scop protecția drepturilor copiilor. A fost înființată în 1960 de către farmacistul franco-elvețian Edmond Kaiser, numele fundației fiind inspirat dintr-o lucrare a lui Antoine de Saint-Exupéry, „Terre des hommes”, în care scria despre datoria noastră a tuturor de a proteja și hrăni potențialul fiecărui copil.

Delegația română este activă aici încă din 1992, cu scopul de a contribui la crearea unei lumi în care drepturile copiilor, așa cum sunt definite în „Convenția privind drepturile copilului”, să fie întotdeauna respectate. O lume în care copiii pot prospera în medii sigure și pot deveni agenții schimbărilor pe care și le doresc în viața lor.

În prezent suntem printre putinele organizații din România care desfășoară proiecte speciale pentru copiii afectați de migrație sau copii care intră în contact cu justiția. Folosim și promovăm principii inedite de educație (precum mentoratul, participarea copiilor în societate, metodologia Mișcare, Joc și Sport) și propunem soluții alternative, precum justiția restaurativă în cazurile ce implică minori.

Suntem decisi să aducem schimbări semnificative și durabile în viața copiilor și a tinerilor, în special a celor mai expuși riscurilor și lucrăm pentru a îmbunătăți bunăstarea lor și a asigura aplicarea eficientă a drepturilor lor. Un total de 11.001 copii au beneficiat de proiectele Tdh în România în 2020, iar în paralel am sprijinit 2.104 profesioniști să urmeze diferite formări în domeniul protecției copilului.

În 2019 am lansat singurul proiect al unei fundații din România pentru protecția copiilor în mediul sportive. Acest manual este unul dintre rezultatele lui.

Cuprins

7	INTRODUCERE
8	SECȚIUNEA 1: STRUCTURA ȘI UTILIZAREA MANUALULUI DE FORMARE
8	Formarea facilitatorilor
8	Participanții la cursul de formare
9	Metodologia
9	Conținutul cursului
10	Prezentarea pe scurt a programului
12	Scopuri și rezultate ale formării
13	SECȚIUNEA 2 – CONSIDERENTE GENERALE PRIVIND MODERAREA CURSULUI DE FORMARE
13	Considerente practice și logistice
13	Numărul de participanți
13	Durata cursului
13	Ora de început și de sfârșit
13	Temele și studiul individual
14	Locul
14	Resurse/materiale necesare.
14	Gustările și băuturile răcoritoare. Pauzele
16	Competențele și calitățile formatorilor
18	Crearea unui context pozitiv pentru formare
18	Prezentări
18	Acordul privitor la formare/regulile de bază
18	„Parcarea”
18	Clarificarea așteptărilor și a obiectivelor
18	Exercițiu de încheiere
19	Tehnici și instrumente de formare
22	Obținerea de feedback de la grupuri
22	Utilizarea materialelor didactice
23	Exercițiile de încălzire și activitățile energizante
26	Recapitularea, evaluarea și înregistrarea progreselor
26	Înregistrarea progreselor
26	Recapitularea fiecărei zile
26	Evaluarea
26	Înregistrarea informației
27	Cum să procedați dacă vă confrunțați cu participanți „dificili”
28	Cum să procedați în cazul dezvăluirilor
29	Diferențe între cursanții copii și cei adulți

30	SECȚIUNEA 3: MATERIALELE DE FORMARE
30	Pregătirea de dinainte de desfășurarea cursului de formare
31	Moderarea sesiunilor de simulare
31	Procesul
31	Ședința de feedback
32	Explorarea provocărilor cu care s-ar putea confrunta formatorul facilitarea sesiunilor de prezentare
33	Planul sesiunii - Ziua 1, Prezentare
36	Planul sesiunii - Ziua 1, Sesiunea 1, Ce înțelegem prin siguranța copiilor în sport?
38	Planul sesiunii - Ziua 1, Sesiunea 2, Îngrijorări privitoare la siguranța copiilor într-un anumit context
40	Planul sesiunii - Ziua 1, Sesiunea 3, Crearea unui spațiu în care copiii se află în siguranță
44	Planul sesiunii - Ziua 1, Sesiunea 4, Facilitarea sesiunilor pe tema siguranței copiilor în sport
46	Planul sesiunii - Ziua 1, Observații și întrebări privitoare la Ziua 1
47	Planul sesiunii - Ziua 2, Bun venit și recapitulare a Zilei 1
48	Planul sesiunii - Ziua 2, Observații și întrebări privitoare la Ziua 2
49	Planul sesiunii - Ziua 2/Ziua 3, Sesiunea 4, Cum faceți față provocărilor frecvente ce apar în timpul cursului
50	Planul sesiunii - Ziua 2/Ziua 3, Întrebări și observații finale
51	Planul sesiunii - Ziua 3, Bun venit și recapitulare a Zilei 2
	FIȘE DE LUCRU ȘI EXERCIȚII
53	Fișa A - Jocul definițiilor
58	Fișa B - Semne și indicatori de risc
59	Fișa C - Abilități dezvoltate în funcție de vârstă
61	Fișa D - Sfaturi utile pentru facilitatori
62	Fișa E - Modul de abordare al dezvoltărilor
63	Fișa F - Calitățile unui bun facilitator
65	RESURSE SUPLIMENTARE

Introducere

Prezentul manual a fost dezvoltat în două scopuri: primul este prezentarea și explicarea materialelor de formare pentru tinerii adolescenți și pentru tinerii adulți care vor modera sesiunile pe tema siguranței și protecției copiilor în cadrul taberelor de vară și a cluburilor sportive; al doilea este furnizarea de informații importante pentru persoanele care formează acești formatori. Aceste informații pot fi utile pentru moderarea sesiunilor, dar și pentru completarea informațiilor furnizate în cadrul cursului de formare de formatori.

Prezentul pachet constă în următoarele:

Secțiunea 1 - Structura și utilizarea manualului de formare

În această secțiune se prezintă manualul de formare, modul de lucru și intervalul de timp alocat cursului.

Secțiunea 2 - Considerente generale privind moderarea formării

Această secțiune conține informații care sunt utile pentru moderatorii/formatorii care desfășoară cursul de formare de formatori. Informațiile respective îi vor ajuta să organizeze și să modereze sesiunile, dar și să modereze discuțiile cu participanții în timpul sesiunilor.

Secțiunea 3 – Materialele de formare

Această secțiune conține materialele de formare, inclusiv agenda sesiunilor. În plus, prezintă modul de organizare și de moderare a sesiunilor și descrie pregătirile dinainte de fiecare sesiune.

Este inclus și un pachet de resurse care a fost dezvoltat pentru a-i sprijini pe participanți în livrarea sesiunilor de informare pentru copii și tineri. Acest pachet de resurse este complementar materialelor de curs.

SECȚIUNEA 1

Structura și utilizarea manualului de formare

În această secțiune se prezintă manualul de formare și modul/momentul în care ar trebui să fie utilizat acesta.

Formarea de facilitatori

Ideal ar fi ca acest curs de formare să fie moderat de doi formatori care au amândoi experiență în ceea ce privește facilitarea cursurilor și care înțeleg bine conceptul de safeguarding (siguranța copiilor) și au cunoștințe suplimentare relevante legate de drepturile copilului. Scopul este să ne asigurăm că, după finalizarea cursului de formare, participanții pot să modereze în mod competent sesiuni de informare cu copiii.

Deși suntem conștienți de faptul că acest lucru nu este posibil întotdeauna, o bună practică ar fi să se poată asigura o echipă constituită din doi formatori care să faciliteze livrarea sesiunilor de informare pe tema siguranței copiilor. Aceasta întrucât tematica sesiunilor este sensibilă.

Dacă sunt implicați doi formatori, aceștia pot fi aleși în așa fel încât să se completeze unul pe altul. De exemplu, unul are mai multă experiență practică și celălalt are mai multe cunoștințe teoretice.

Dacă sunt disponibili doi formatori, cei doi pot să adopte poziții opuse cu privire la o anumită chestiune – acest lucru poate fi util pentru încurajarea discuțiilor cu privire la subiecte dificile sau atunci când un participant are o părere care nu este susținută de membrii grupului și se izolează.

Dacă este posibil să existe doi formatori, relația dintre aceștia va influența foarte mult modul în care vor învăța membrii grupului.

Este important ca, înainte de începerea cursului de formare, formatorii să își facă timp pentru a discuta despre rolurile și ideile lor și pentru a stabili ce așteptări au unul de la altul. Cei doi vor trebui să stabilească ce responsabilități va avea fiecare. Unii formatori sunt încântați atunci când partenerul lor contribuie în timpul ședinței, pe când alții se simt subminați și deranjați în astfel de situații.

Participanții la cursul de formare

Cursul de formare a fost conceput pentru tineri și pentru membrii personalului cluburilor sportive și este de dorit ca aceștia să aibă experiență în ceea ce privește moderarea activităților la care participă copiii.

Ar fi ideal ca participanții să fi urmat deja un curs de formare în domeniul siguranței copiilor (engl.

safeguarding). Cerința minimă este ca aceștia să beneficieze de un instructaj cu privire la Politica de Siguranță și Protecție a Copiilor, să fi primit un exemplar al acestei politici și să fi fost informați cu privire la orice alte proceduri sau politici (de exemplu, Coduri de conduită) aplicabile în cadrul clubului sportiv/al taberei lor.

Metodologia

Cursul se bazează pe participare și pe experiența practică.

Prin urmare, participanții învață prin experimentarea activă a cursului, nu printr-o prezentare formală. Din acest motiv, numărul MAXIM de participanți la acest curs este de 22.

Conținutul cursului

Cursul ar trebui să dureze trei zile întregi. Sesiunile au fost concepute în așa fel încât participanții să aibă suficient timp pentru abordarea tuturor subiectelor, dar și pentru a-și exersa competențele de formatori. Este inclusă și opțiunea de desfășurare a cursului în două zile. Această variantă nu este recomandată și ar trebui să se utilizeze doar în cazul persoanelor care au competențe bine dezvoltate în domeniul facilitării și dispun de cunoștințe solide cu privire la *safeguarding* (siguranța copiilor) și conceptele asociate cu aceasta. Motivul este că această versiune condensată a cursului de formare, care durează doar două zile, nu asigură suficient timp pentru abordarea adecvată a conținutului tematic și pentru exersarea desfășurării activităților.

În cazul în care se utilizează varianta condensată a cursului, care durează doar două zile, se recomandă ca, în timpul primei etape a desfășurării cursului de instruire pentru copii, participanții să lucreze împreună

Sesiunile de formare includ puține prezentări doar teoretice, fiind axate îndeosebi pe simularea exercițiilor desfășurate cu copiii, pe discuții și pe studiile de caz/exercițiile desfășurate în grupuri mici.

Găsiți mai multe detalii cu privire la moderarea ședințelor de simulare în Secțiunea 3.

cu un formator specializat în *safeguarding*, care are experiență și dispune de competențele necesare pentru a lucra cu copiii.

Prezentare pe scurt a programului

Menționăm că, în afară de sesiunile de simulare/prezentare, fiecare sesiune principală durează o oră și jumătate. Acest interval de timp este orientativ și va depinde de numărul de participanți cât și de alți factori, precum variantele de jocuri de energizare alese sau de timpul alocat recapitulării.

Prima zi va trebui să fie programată să dureze puțin mai mult, pentru a asigura transmiterea informației tehnice necesare. Aceasta va permite participanților să aibă timp ulterior, în ziua a doua de curs și respectiv, în ziua a treia de curs, pentru a-și planifica sesiunile de simulare.

PROGRAM		
ZIUA 1	CURSUL DE TREI ZILE	CURSUL CONDENSAT DE DOUĂ ZILE
Introducere 30 minute	Bun venit <ul style="list-style-type: none"> Prezentări și exercițiu de încălzire Reguli de bază Discuție pe tema creării unui context bun de lucru cu copiii Agenda cursului 	Bun venit <ul style="list-style-type: none"> Prezentări și exercițiu de încălzire Reguli de bază Discuție pe tema creării unui context bun de lucru cu copiii Agenda cursului
Sesiune 1 60 minute	Ce înseamnă <i>safeguarding</i> (siguranța copiilor) <ul style="list-style-type: none"> Definiții principale (de ex., asigurarea siguranței copiilor, protecția copilului) Tipuri de abuzuri Identificarea rolurilor principale în contextul asigurării siguranței copiilor 	Ce înseamnă <i>safeguarding</i> (siguranța copiilor) <ul style="list-style-type: none"> Definiții principale (de ex., asigurarea siguranței copiilor, protecția copilului) Tipuri de abuzuri Identificarea rolurilor principale în contextul asigurării siguranței copiilor
Sesiune 2 60 minute	Motive de îngrijorare cu privire la siguranța copiilor într-un anumit context <ul style="list-style-type: none"> Situații specifice care produc îngrijorare Recunoașterea semnelor îngrijorătoare 	Motive de îngrijorare cu privire la siguranța copiilor într-un anumit context <ul style="list-style-type: none"> Situații specifice care produc îngrijorare Recunoașterea semnelor îngrijorătoare
Sesiune 3 120 minute	Crearea unui spațiu în care copiii se află în siguranță <ul style="list-style-type: none"> Nevoile copiilor de diverse vârste Importanța susținerii copiilor Cum să reacționați în cazul unei dezvăluiri Cum să raportați atunci când ești îngrijorat Evaluarea riscurilor 	Crearea unui spațiu în care copiii se află în siguranță <ul style="list-style-type: none"> Nevoile copiilor de diverse vârste Importanța susținerii copiilor Cum să reacționați în cazul unei dezvăluiri Cum să raportați atunci când ești îngrijorat Evaluarea riscurilor
Sesiune 4 90 minute	Rolul facilitatorului <ul style="list-style-type: none"> Competențele și calitățile facilitatorului Ce să faceți și ce să nu faceți atunci când facilitați sesiuni la care participă copii Prezentarea manualului de formare <ul style="list-style-type: none"> Ce conține/sesiuni Cum se utilizează materialele de formare 	Rolul facilitatorului <ul style="list-style-type: none"> Competențele și calitățile facilitatorului Ce să faceți și ce să nu faceți atunci când facilitați sesiuni la care participă copii Prezentarea manualului de formare <ul style="list-style-type: none"> Ce conține/sesiuni Cum se utilizează materialele de formare

PROGRAM		
Evaluare Ziua 1 15 minute	Observații și întrebări privitoare la Ziua 1 <ul style="list-style-type: none"> Se discută în timpul sesiunii despre importanța recapitulării Se experimentează o tehnică de recapitulare 	Observații și întrebări privitoare la Ziua 1 <ul style="list-style-type: none"> Se discută în timpul sesiunii despre importanța recapitulării Se experimentează o tehnică de recapitulare
ZIUA 2	CURSUL DE TREI ZILE	CURSUL CONDENSAT DE DOUĂ ZILE
Recapitulare și pregătire 15 minute	Bun venit și recapitularea Zilei 1 <ul style="list-style-type: none"> Orice observații privitoare la ziua anterioară și o activitate energizantă – se discută în timpul sesiunii despre importanța activităților energizante Explicarea sesiunilor de simulare (cum se vor desfășura) și repartizarea grupurilor 	Bun venit și recapitularea Zilei 1 <ul style="list-style-type: none"> Orice observații privitoare la ziua anterioară și o activitate energizantă – se discută în timpul sesiunii despre importanța activităților energizante Explicarea sesiunilor de simulare (cum se vor desfășura) și repartizarea grupurilor
Sesiune 5	Pregătirea pentru prezentările sesiunilor <ul style="list-style-type: none"> Grupurile se vor pregăti pentru sesiunile de simulare – consultați nota de mai jos 	Pregătirea pentru prezentările sesiunilor <ul style="list-style-type: none"> Grupurile se vor pregăti pentru a prezenta 15 minute pe sesiune în vederea explicării metodei și a adaptărilor pentru copiii mai mici.
Sesiune 6		Prezentările modului principal, plus sesiunile opționale 1-4
Sesiune 7	Simularea sesiunii principale și a sesiunilor 1 – 4	Prezentarea sesiunilor opționale 5-10
Sesiune 8		Cum faceți față provocărilor comune întâlnite în timpul instruirii <ul style="list-style-type: none"> Discuții despre provocările comune întâlnite în timpul formării și identificarea strategiilor adecvate pentru a face față acestor provocări.
Încheiere/ Sfârșitul Zilei 2	Observații și întrebări privitoare la Ziua 2	Întrebări și observații finale <ul style="list-style-type: none"> În timpul sesiunii se va discuta despre importanța încheierii într-un mod pozitiv și despre importanța evaluării Evaluarea cursului

PROGRAM		
ZIUA 3	CURSUL DE TREI ZILE	CURSUL CONDENSAT DE DOUĂ ZILE
Recapitulare și pregătire	Bun venit și recapitularea Zilei 2	
Sesiune 9	Simularea sesiunilor 5 – 10	
Sesiune 10		
Sesiune 11		
Sesiune 12 45 minute	Cum faceți față provocărilor comune întâlnite în timpul formării <ul style="list-style-type: none"> • Discuții despre provocările comune întâlnite în timpul formării și identificarea strategiilor adecvate pentru a face față acestor provocări. 	
Încheiere 30 minute	Întrebări și observații finale <ul style="list-style-type: none"> • În timpul sesiunii se va discuta despre importanța încheierii într-un mod pozitiv și despre importanța evaluării • Evaluarea cursului 	

Scopuri și rezultate ale învățării

Scopul principal al cursului este ca participanții să dobândească competențele și cunoștințele necesare pentru a putea să faciliteze în mod adecvat sesiuni de informare pe tema siguranței copiilor, sesiuni la care vor participa copiii care merg în tabere de vară/sau care sunt înscriși în cluburi sportive din România și Grecia.

Materialele de informare au fost dezvoltate și pilotate de Tdh Hellas în cadrul taberelor de vară pentru copii (în 2020).

În urma participării la acest curs, se așteaptă din partea participanților următoarele rezultate:

- înțelegerea conceptului de *safeguarding* – de asigurare a siguranței copiilor și cunoașterea riscurilor la care sunt expuși copiii în contextul lor;
- cunoașterea modului adecvat de a reacționa în cazul dezvăluirii unei situații abuzive și a manierei de a raporta o astfel de dezvăluire;
- înțelegerea structurii manualului „Scuturi colorate – Activități de asigurare a siguranței copiilor”;
- cunoașterea obiectivelor principale ale fiecărei ședințe;
- dobândirea încrederii în capacitatea de a facilita sesiuni de informare pentru copii.

Secțiunea 2

Considerente generale privind moderarea cursului de formare

Această secțiune conține informații care sunt utile pentru moderatorii/formatorii care desfășoară cursul de formare de formatori. Informațiile respective îi vor ajuta să organizeze și să modereze formarea, dar și să faciliteze discuțiile cu participanții în timpul ședințelor.

Considerente practice și logistice¹

Suntem conștienți de faptul că este posibil să existe opțiuni foarte limitate în ceea ce privește aranjamentele practice care se pot face, mai ales dacă sunt disponibile puține fonduri. Cu toate acestea, este întotdeauna o idee bună să vedem cum putem să valorificăm la maxim resursele pe care le avem la dispoziție sau cel puțin să minimizăm impactul negativ asupra cursului.

Numărul de participanți

Numărul de persoane care participă la curs va influența atât dinamica cursului, cât și nivelul posibil de participare. Dacă există prea puțini participanți potențiali, șansele de interacțiune sunt limitate; dacă există prea mulți participanți, nu există suficient timp pentru a îi acorda atenție fiecărui participant și oferirea de feedback devine laborioasă. De asemenea, dacă sunt mulți participanți, nu va fi timp suficient ca fiecare dintre ei să-și exerseze abilitățile de facilitare.

Durata cursului

Deși este evident că durata cursului va depinde de programul de formare dezvoltat, principalul factor determinant va fi timpul disponibil. Acesta va fi influențat într-o mare măsură de resurse.

Ora de început și de sfârșit

Ora de sosire și de plecare ar trebui să se stabilească în așa fel încât participanții să poată să beneficieze de

cursul integral. Dacă participanții nu pot să participe la cursul integral, acest lucru afectează dinamica. În cazul în care participanții trebuie să se deplaseze pe distanțe lungi, este important să le asigurați confortul. Este posibil să fie necesar să rezervați un loc de cazare și să oferiți informații cu privire la locație. În cazul în care cursurile sunt rezidențiale, este esențial să se explice clar ce costuri vor fi rambursate de organizatori, dacă este cazul, și dacă există, să se detalieze procedurile contabile legate de costurile respective.

Temele și studiul individual

În cazul anumitor cursuri, este necesar ca participanții să studieze în afara cursului, de exemplu, să citească niște materiale pentru a se pregăti pentru curs sau să facă teme. Studiul individual este benefic deoarece presupune mai mult timp de studiere a subiectului. Cu toate acestea, se întâmplă, din diverse motive, ca participanții să nu desfășoare activitățile de studiu individual. Din acest motiv, în timpul cursului se alocă de obicei timp astfel încât participanții să se poată pregăti pentru sesiunile de simulare/prezentare. Cu toate acestea, participanții pot să aleagă să se pregătească în afara cursului formal în cazul în care preferă acest lucru sau au nevoie de mai mult timp.

¹ Notă: conținutul acestei secțiuni a fost adaptat pe baza notelor pregătite pentru Tdh Albania cu privire la moderarea cursurilor de formare pentru lucrătorii în domeniul protecției copilului.

Locul

Locul ideal:

- este suficient de mare ca membrii grupului să poată să stea comod pe scaune în timpul discuțiilor/prezentărilor desfășurate în cadrul grupului mare și să aibă loc să circule în timpul activităților desfășurate în grupuri mici și al exercițiilor practice;
- cuprinde spații sau camere separate în care grupurile mai mici pot să lucreze comod;
- are o temperatură plăcută, fiind dotat cu încălzire reglabilă/aer condiționat;
- este iluminat natural; dacă este posibil, ferestrele sunt deschise astfel încât să intre aer proaspăt;
- este aproape de toalete și de zonele cu gustări și băuturi răcoritoare, dar fără a fi intens circulat sau zgomotos;
- trebuie să fie posibilă mutarea scaunelor, din moment ce multe activități din cadrul cursului de formare implică deplasarea.

Următoarele diagrame ilustrează diverse moduri de dispunere a scaunelor. Dispunerea circulară a scaunelor în jurul unei mese pe care se pot pune materialele (tipul „în formă de U”) încurajează interacțiunea și asigură un mediu educațional mai bun decât dispunerea de tip „clasă”. Ideal ar fi să existe mese mici, astfel încât toate persoanele să poată să participe la discuțiile purtate în cadrul grupului mare, dar și să lucreze în grupuri mai mici (acest lucru este important mai ales dacă nu există camere separate sau alte spații).

Resurse/materiale necesare

Anumiți formatori consideră că este util să creeze o „trusă” care include toate consumabilele necesare și pe care o pot lua cu ei la cursurile de formare, precum:

- hârtie de flipchart;
- bandă adezivă/adeziv Blu Tack (pentru lipirea hârtiilor pe perete) și pioane;
- markere/carioci și creioane;
- foițe autoadezive/cartonașe mici;
- cartonașe mici colorate (de diverse culori/forme);
- foarfece;
- hârtie pentru notițe/desene.

Resursele specifice și materialele care sunt necesare sunt menționate în planificarea sesiunilor astfel încât să fie pregătite în avans și distribuite în timpul cursului.

Gustările și băuturile răcoritoare. Pauzele.

Deși acest lucru poate părea evident, merită să ne gândim la aranjamentele privitoare la gustări, băuturi răcoritoare și la pauze, astfel încât să ne asigurăm că acestea reprezintă un mod productiv de petrecere a timpului.

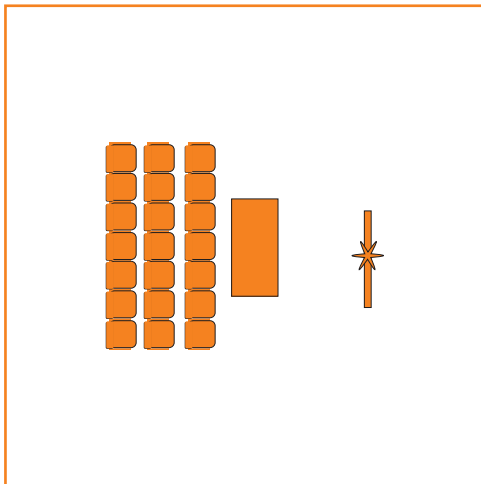
Pentru menținerea nivelului de energie, este important să se asigure suficiente pauze. În plus, pauzele le dau participanților ocazia să socializeze și să discute informal. De multe ori, participanții consideră că astfel de ocazii sunt la fel de utile ca sesiunile formale. Discuțiile purtate în timpul pauzelor le pot oferi participanților timpul de care au nevoie pentru a reflecta la aspectele abordate în timpul sesiunii anterioare și pentru a-și împărtăși unii altora opiniile și ideile cu privire la aceste subiecte. Conversațiile informale, care nu se referă la curs, pot să contribuie la dezvoltarea relațiilor, fapt care este important atât în cadrul cursului, cât și în cazul în care participanții vor colabora pe viitor.

Atunci când se stabilește programul pentru un curs, este o idee bună să se programeze o pauză între micul dejun și masa de prânz și o pauză după-amiază, când participanții pot să bea un ceai/o cafea. Fiecare pauză ar trebui să dureze 15-30 de minute. Prin urmare, chiar dacă o sesiune va dura puțin mai mult, participanții vor putea totuși să facă o pauză fără a expira timpul.

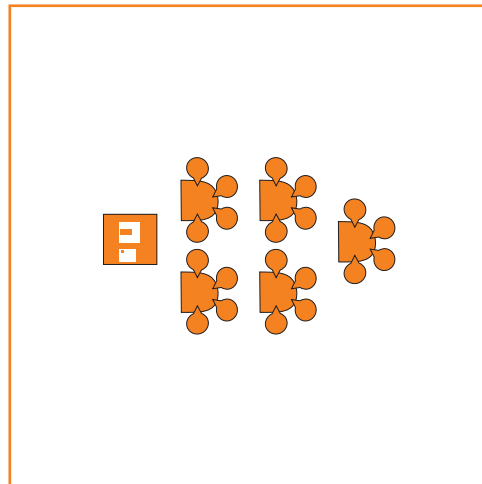
Este important să îi întrebați pe participanți înainte de începutul cursului (în general în cadrul procesului de înscriere) dacă urmează un regim alimentar special. În plus, este bine să confirmați aceste informații la sosirea participanților. În acest moment, este important și să verificați dacă există motive medicale sau de alt tip pentru care unii participanți ar avea nevoie să facă pauze la anumite ore (de ex. pentru a-și lua medicamentele sau pentru a se ruga).

Dacă nu există fonduri alocate meselor, gustărilor și băuturilor răcoritoare, acest lucru trebuie să le fie comunicat participanților din timp, astfel încât aceștia să aibă ocazia să își facă propriile aranjamente. Atunci când este posibil, este bine să ne asigurăm de existența gustărilor și băuturilor răcoritoare pentru participanți, din moment ce îndeplinirea nevoilor fizice ale tuturor persoanelor contribuie la crearea unei atmosfere primitoare, în cadrul căreia oamenii sunt prețuiți. Acest lucru contribuie mult la asigurarea unui mediu pozitiv pentru desfășurarea cursului de formare.

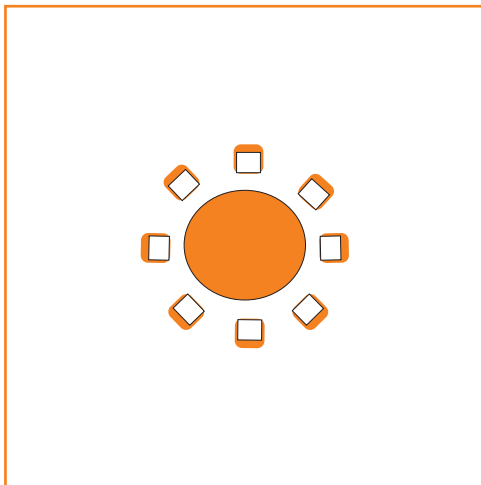
CLASĂ

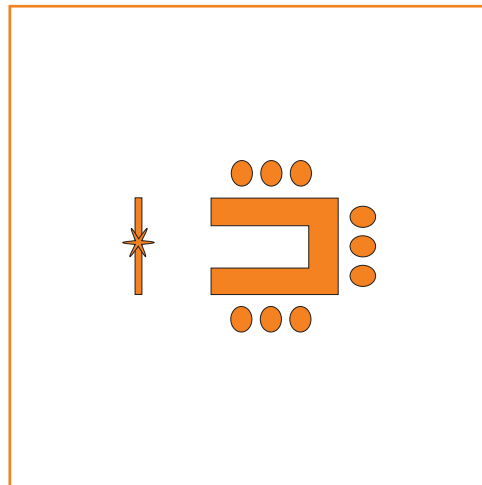
GRUPURI MICI

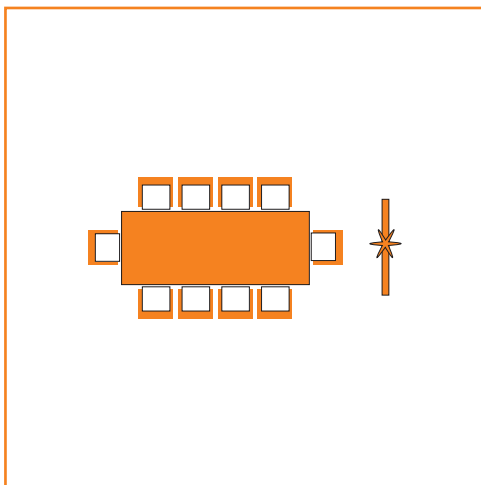
MASĂ ROTUNDĂ

FORMA DE U

SALĂ DE CONFERINȚE

BRĂDULEȚ

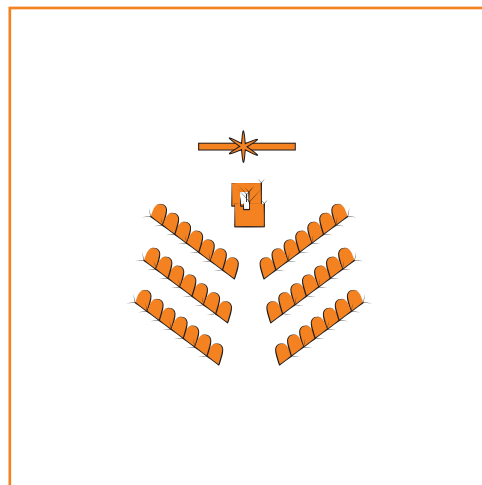

FIG. 1

Modurile de dispunere a scaunelor ilustrate mai sus sunt: clasă, grupuri mici, sală de conferințe, în formă de U, masă rotundă și brăduleț.

Competențele și calitățile formatorilor

Competențele și calitățile formatorului sunt esențiale pentru succesul oricărui curs. Unii consideră că un formator bun poate să instruiască alte persoane în orice domeniu.

Deși este adevărat că nu orice persoană care dispune de multe cunoștințe cu privire la un anumit subiect este și un formator bun, nu este adevărat că orice persoană poate desfășura cursuri de formare cu privire la un anumit subiect specializat (cum ar fi asigurarea siguranței copiilor) dacă nu are experiență în domeniu.

La sfârșitul cursului, este important ca participanții să capete o înțelegere clară a temelor și a conceptelor discutate. Prin urmare, deși nu este neapărat necesar ca formatorii să fie „experți”, aceștia trebuie să fi înțelese bine informațiile, astfel încât să poată să răspundă la întrebări în mod adecvat și să rezolve orice probleme care ar putea să apară. Acestea ar putea fi generate și de neînțelegerea informației.

Un formator bun:

- **Este sensibil la sentimentele altor persoane**

Un formator bun va contribui la crearea și susținerea unui mediu în care persoanele au încredere unele în altele, sunt deschise și simt că pot să fie sincere și în care diferențele de opinie sunt respectate. Majoritatea persoanelor nu vor spune dacă nu se simt în largul lor, dacă sunt furioși sau simt că au fost jigniți. Pur și simplu nu vor mai participa la discuție sau vor deveni certăreți ori vor deranja cursul. Este important ca formatorii să identifice sentimentele altor persoane și să știe cum să reacționeze la ele.

- **Este sensibil la sentimentele grupului în ansamblul lui**

În cadrul oricărui grup, întregul înseamnă mai mult decât suma părților. „Chimia” grupului reflectă în general sentimentele comune ale membrilor. Este posibil ca un grup să fie nerăbdător, agitat, furios, plictisit, entuziasmat, suspicios sau chiar frivol. Stabilirea unei dinamici axate pe colaborare este esențială pentru un mediu educațional adecvat.

- **Este sensibil la statutul și la abilitățile participanților individuali**

În cadrul majorității cursurilor de formare, mai ales în cazul celor cu mai multe grupuri de persoane interesate, fiecare participant va dispune de o pregătire și de o experiență diferită. Un formator bun va observa percepția de sine a fiecărui participant și percepția fiecărui participant cu privire la celelalte persoane din cadrul grupului. Poate să dureze ceva timp până când participanții ajung să aibă încredere unii în alții și să se simtă în largul lor. Pentru valorificarea procesului de feedback în timpul ședințelor de simulare este foarte important ca participanții să aibă încredere unii în alții.

- **Este capabil să asculte**

Atunci când este atent atât la sensul explicit al cuvintelor, cât și la ton și la sensul implicit, un formator va putea să identifice sentimentele participanților individuali și sentimentele grupului. Este important să ne asigurăm că toată lumea se simte inclusă și că toată lumea are ocazia să participe, astfel încât „vocea” lor să fie ascultată.

- **Este capabil să capteze atenția participanților**

Limbajul corpului, tonul, ținuta pot să afecteze modul în care participanții îl vor percepe pe formator. Un formator care pare să aibă încredere în sine le va da participanților senzația că se află pe mâini bune și că vor învăța ceva important. Un formator care își utilizează mâinile într-un mod expresiv le va da participanților un sentiment de incluziune. Un formator bun va vorbi clar, va sta cu fața la participanți și se va îmbrăca adecvat.

- **Este capabil să obțină informații de la participanți**

Dacă formatorul îi va convinge pe participanți să participe activ la activități, aceștia vor putea să învețe unii de la alții și să se simtă incluși.

- **Dă dovadă de tact și de sinceritate**

Uneori, formatorul este nevoit să ia măsuri nepopulare sau să spună lucruri stânjenitoare pentru binele

grupului. Abilitatea de a face acest lucru cu grijă și cu blândețe este importantă. În plus, subiectul cursului de formare ar putea să le evoce participanților sentimente puternice și amintiri dureroase. Un formator are nevoie de mult tact pentru a face față situațiilor emoționante în mod respectuos, dar ferm, pentru a crea un spațiu sigur pentru participanți.

Un formator ar trebui să fie sincer cu participanții în ceea ce privește limitele cunoștințelor sale. În loc să se prefacă că știe răspunsul la o întrebare dificilă, ar trebui să întrebe dacă vreunul dintre participanți știe răspunsul sau să încerce să afle răspunsul și să furnizeze ulterior informațiile corecte.

- **Înțelege importanța colaborării**

Învățarea prin colaborare poate să pară frustrantă și ineficientă uneori. Este posibil ca formatorul să fie tentat să își asume rolul tradițional de „profesor” și să conducă în loc să modereze. Un formator bun va înțelege că învățarea prin colaborare îi încurajează pe participanți și va stabili o relație bazată pe colaborare cu participanții, în așa fel încât întregul grup să fie responsabil pentru procesul de învățare.

- **Știe să facă lucrurile la momentul potrivit**

Un formator trebuie să știe să facă lucrurile la momentul potrivit. Ar trebui să știe când să încheie o discuție, când să schimbe subiectul, când să întrerupă o persoană care vorbește de prea mult timp, când să lase o discuție să continue, deși a expirat timpul alocat și când să lase liniștea să mai dureze puțin. Simțul timpului este important și pentru asigurarea structurii cursului de formare, de ex. pentru stabilirea și respectarea duratei sesiunilor, stabilirea duratei maxime a prezentărilor, respectarea programului și asigurarea punctualității.

- **Este flexibil**

Un formator trebuie să planifice sesiunile, dar trebuie să fie dispus să își schimbe planul dacă se întâmplă ceva, în cazul în care experiența de învățare ar fi mai reușită așa. Este posibil să apară situații în care ar fi adecvat să apeleze la talentele și experiențele persoanelor din cadrul grupului sau să utilizeze resurse sugerate de participanți. Flexibilitatea în ceea

ce privește amânarea sau devansarea pauzelor ar putea să îi ajute pe membrii grupului să nu își piardă concentrarea și să nu se plictisească.

- **Are simțul umorului**

Abilitatea formatorului de a râde de sine și de a râde împreună cu alte persoane îmbunătățește experiența educațională a tuturor persoanelor. Crearea unei atmosfere călduroase și prietenoase îi va ajuta pe participanți să se simtă în largul lor și să fie deschiși, astfel încât să poată învăța. Nu este permis să se râdă niciodată de o persoană. În schimb, poți râde împreună cu persoana respectivă. Este adevărat că problemele discutate sunt serioase, dar umorul poate fi totuși oportun, fie și doar pentru eliberarea de anumite sentimente negative. Cu toate acestea, este important să nu se facă glume cu privire la copii și la situațiile cu care se confruntă aceștia.

- **Are competențe de organizare foarte bune**

Formatorul trebuie să se asigure că au loc activitățile organizatorice, precum pregătirea materialelor, amenajarea locului de întâlnire și furnizarea informațiilor esențiale către participanți.

O bună organizare le va da participanților senzația că urmează să învețe ceva important.

În același timp, participanții pot fi rugați să susțină acest proces și să ajute colectarea materialelor la sfârșitul unui exercițiu etc.

- **Adoptă o atitudine pozitivă față de participanți**

Participanții vor reacționa bine atunci când opiniile și contribuțiile lor vor fi tratate cu respect. Un formator bun va găsi un mod pozitiv de a interveni, chiar dacă trebuie să corecteze ceva sau să își exprime dezacordul.

Crearea unui context pozitiv pentru formare

Deși anumite aspecte cum ar fi competențele formatorului, metodele utilizate, conținutul cursului și mediul fizic vor influența atmosfera cursului, este important să vă gândiți la modul în care veți stabili contextul sau „limitele” formării astfel încât să creați un mediu pozitiv.

Prezentări

Mai ales în cazul unui curs mai lung, în timpul căruia oamenii se vor simți „vulnerabili” deoarece vor exercita anumite competențe, este util ca participanților să li se dea ocazia să se cunoască mai bine.

Acest lucru se poate face în mai multe moduri. De exemplu, fiecare participant ar putea să se prezinte și să spună câte ceva despre sine. Există și variante mai creative, cum ar fi jucarea unor jocuri. Deși metodele creative de prezentare pot să fie distractive, acestea ar putea să fie intimidante pentru persoanele mai timide și ar putea să fie considerate o pierdere de timp de anumite persoane.

Acordul privitor la formare/regulile de bază

În esență, acesta este un acord privitor la modul în care dorește să coopereze participanții și formatorii pe durata desfășurării cursului.

Atunci când se desfășoară această activitate, scopul este ca membrii grupului să aibă ocazia să își comunice ideile, fără a se dedica totuși prea mult timp acestei activități. Cel mai simplu mod de stabilire a regulilor de bază, prin care se demonstrează și utilizarea tehnicii de „comunicare a ideilor”, este ca participanților să li se ceară să ofere sugestii și ca formatorul să le scrie pe flipchart. O altă variantă ar fi ca formatorul să propună regulile de bază și să îi întrebe pe membrii grupului dacă sunt de acord cu ele.

Printre aspectele care sunt incluse de obicei în acordul privitor la formare/regulile de bază se numără:

- Punctualitatea;
- Utilizarea (sau nu) a telefoanelor mobile;
- Confidențialitatea și anonimatul;
- Ascultarea celorlalți;
- Respectarea opiniilor altor persoane, chiar dacă diferă de opiniile proprii;
- Importanța punerii întrebărilor.

Acordul privitor la regulile de bază ar trebui să fie afișat pe perete pe toată durata cursului, astfel încât să poată să fie consultat, în cazul în care va fi necesar. Și formatorii trebuie să își amintească să le respecte!

„Parcarea”

În timpul unui curs este inevitabil să se pună întrebări la care se va răspunde în ședințele următoare sau să apară chestiuni care nu fac obiectul cursului. Deși uneori aceste chestiuni pot să fie discutate imediat, alteori acest lucru ar fi foarte deranjant și are mai mult sens ca această discuție să fie amânată. Pentru a vă asigura că aceste chestiuni nu sunt uitate, ar fi util să creați o „parcare” – un loc în care o întrebare poate să fie „parcată” până mai târziu. Acest lucru se poate face prin scrierea acestor întrebări pe o bucată de flipchart sau prin prinderea cartonașelor pe un panou.

Este important să vă asigurați că toate chestiunile din cadrul „parcării” sunt discutate până la sfârșitul cursului.

Clarificarea așteptărilor și a obiectivelor

În cadrul oricărui curs este important să vă asigurați că așteptările participanților corespund obiectivelor cursului, astfel încât rezultatul să fie unul pozitiv. Uneori nu este posibilă satisfacerea așteptărilor, caz în care acest lucru trebuie să fie exprimat clar încă de la început, astfel încât participanții să nu plece dezamăgiți. Uneori, de exemplu în cazul cursului de formare de facilitatori, acesta are obiective foarte clare și materialele nu prea pot să fie adaptate astfel încât să satisfacă orice așteptări ale participanților. Din acest motiv, obiectivele ar trebui să fie comunicate clar la începutul cursului, astfel încât participanții să le cunoască. Cu toate acestea, uneori este posibil să se abordeze în timpul discuțiilor și anumite chestiuni conexe de care sunt interesați participanții la curs.

Exercițiul de încheiere

Uneori se utilizează un exercițiu de încheiere pentru finalizarea cursului într-un mod pozitiv. Un exemplu de astfel de exercițiu ar fi ca fiecare persoană să spună un lucru care i-a făcut plăcere sau care îi va fi util în cadrul activității sale viitoare.

Tehnici și instrumente de formare

În cadrul acestui manual de formare, sunt prezentate mai multe tipuri de tehnici și instrumente de formare. Această secțiune descrie atât tehnicile și instrumentele utilizate, cât și alte idei, în cazul în care formatorii decid să adapteze materialele pentru a utiliza o metodă pe care o consideră mai potrivită pentru grupul de participanți.

Brainstorming/comunicarea ideilor

Aceasta este o tehnică de generare de idei. Constă într-o discuție rapidă care le permite tuturor persoanelor să facă sugestii sau să furnizeze informații. Membrilor grupului li se comunică un subiect, după care li se cere să exprime opinii sau idei sau să povestească experiențe referitoare la subiectul respectiv. Toate persoanele vor contribui într-un mod rapid și succint. Tuturor li se permite să își exprime liber ideile, fără ca aceste idei să fie evaluate. Participanților li se acordă puțin timp pentru a își comunica ideile, din moment ce se pune accentul pe cantitatea de idei, nu pe calitatea ideilor. Tehnica îi ajută pe participanți să înțeleagă că o problemă poate să fie văzută în mai multe feluri. În timp ce participanții își comunică ideile, utilizați cuvinte cheie pentru a le nota succint pe flipchart. Ulterior se poate purta o discuție pe baza acestor idei sau ideile pot să fie analizate mai îndeaproape.

Tehnica grupului nominal

Aceasta este o alternativă la brainstorming. Permite generarea de idei și alegerea ulterioară a unui mod preferat de a proceda. Membrilor grupului li se prezintă o problemă și participanții sunt rugați să comunice cât mai multe soluții. Soluțiile propuse sunt scrise pe o coală de flipchart. După ce s-au notat toate ideile, participanții sunt invitați să le discute pe rând. În urma acestei activități, participanții ajung să înțeleagă problema mai bine. Ulterior, participanții pot să își voteze soluțiile preferate.

Grupurile de lucru

Prin stabilirea unor grupuri mici de lucru pentru discutarea unei anumite probleme, participanților li se permite să își exprime propriile idei și opinii și să le asculte și pe cele ale altor persoane. Atunci când participanții colaborează în grupuri mici, fiecare va trebui să își aducă contribuția. Grupurilor li se

comunică o problemă pe care trebuie să o rezolve. Vor avea un timp limitat pentru a discuta și a găsi răspunsuri. Fiecare grup trebuie să nominalizeze un moderator și o persoană care va lua notițe. După expirarea timpului, una dintre persoanele nominalizate le va prezenta celorlalți participanți munca grupului. În cazul în care este foarte posibil ca răspunsurile tuturor grupurilor să fie foarte asemănătoare, formatorul poate să le ceară membrilor fiecărui grup să prezinte doar concluziile lor „diferite”.

Dialogul

Aceasta este o tehnică prin care formatorul prezintă o problemă, apoi le cere participanților să își exprime opinia în acest sens. Fiecare participant va contribui la discuție în felul său, astfel încât participanții vor putea să învețe unii de la alții. În plus, formatorul va putea să corecteze orice confuzii.

Discuția de grup

În cazul în care participanții la o ședință de formare dispun de competențe relevante, o discuție de grup este un mod bun de a le împărtăși tuturor participanților anumite cunoștințe. Se alege un grup care constă în două sau trei persoane care dispun de cunoștințe sau competențe specifice într-un anumit domeniu. Acestora li se cere să țină o prezentare scurtă pentru restul grupului, după care are loc o ședință de „Întrebări și Răspunsuri” în cadrul căreia participanții clarifică informațiile oferite, își exprimă opiniile sau furnizează alte informații.

Jocul de rol/Exersarea competențelor

Acestea sunt moduri de exersare a competențelor. Sunt situații create sau „piese de teatru” în cadrul cărora participanții trebuie să joace un rol. Jocurile de rol trebuie să fie concepute de formator înainte de desfășurarea ședinței. Participanților trebuie să li se explice clar așteptările. Fiecare participant trebuie să cunoască rolul pe care îl va juca și să dispună de o descriere a ceea ce va face sau a ceea ce poate să facă personajul său. De exemplu, în cazul în care unui polițist i se cere să joace rolul unei victime, acesta va trebui să își imagineze cum ar fi să fie în locul victimei și își va da seama cât de neputincios ar fi în această situație. Jocurile de rol pot să fie un mod foarte plăcut

de a învăța, dar formatorul trebuie să se asigure că participanții nu se îndepărtează de scopul exercițiului și nu exagerează. În plus, este important ca formatorul să fie sensibil la cât de dispuși sunt participanții să joace un rol. Anumitor persoane nu le place să joace roluri atunci când învață ceva, motiv pentru care vor opune rezistență la acest tip de participare. Aceasta apare îndeosebi pentru participanții cărora le e teamă să se expună sau să se simtă judecați, cum ar fi când se așteaptă să joace diverse roluri în fața unui grup larg de oameni.

În cadrul cursului de formare de tineri facilitatori, sesiunile de simulare sunt de fapt un fel de jocuri de rol/activități de exersare a competențelor. Este important ca acestea să fie moderate adecvat de formatori (consultați Secțiunea 3).

Exercițiile de încălzire și de spart gheața și activitățile energizante

Acestea sunt jocuri al căror scop este ca participanții să ajungă să se cunoască mai bine și să se simtă în largul lor în prezența celorlalți. Sunt importante pentru că îi ajută pe participanți să aibă încredere unii în alții. În plus, jocurile îi ajută pe participanți să aibă mintea limpede, astfel încât să se poată concentra. Formatorul ar trebui să aleagă jocuri care sunt adecvate pentru participanții vizați și care nu vor intra în conflict cu dispoziția membrilor grupului. Se pot juca jocuri și în timpul celorlalte sesiuni sau între sesiuni, în cazul în care formatorul consideră că acest lucru i-ar ajuta pe membrii grupului să colaboreze mai bine.

Desfășurarea activităților practice

Un formator poate să le dea participanților ocazia să participe la activități practice, cum ar fi notarea unor elemente pe o foaie de flipchart sau scrierea de postituri și afișarea lor pe un perete. Astfel, participanții pot să se miște puțin și acest fapt poate ușura procesul de învățare și diminua oboseala. Chiar și sarcina de a se împărți în grupuri mici poate să devină o activitate, de exemplu, dacă participanților li se cere să alcătuiască grupuri în funcție de culoarea părului, de intervalul de vârstă, de locul nașterii sau de un anumit interes.

Desenatul

Aceasta poate să fie o activitate pe care o desfășoară individual fiecare participant sau pe care participanții

o desfășoară în grupuri mici. Poate să îi ajute pe participanți să vizualizeze conceptul despre care discută. De exemplu, dacă le cereți participanților să deseneze un „moderator bun”, aceștia vor trebui să se gândească la modul în care vor fi percepuți de participanții la cursurile lor în calitate de formatori. În plus, se încurajează o discuție cu privire la acest subiect. După ce toată lumea și-a terminat desenul, participanții pot să discute despre diferențele și asemănările dintre desenele lor și despre motivele care stau la baza acestor diferențe/asemănări.

Reflecția/Întrebările

În cazul în care formatorul petrece periodic câteva minute reflectând la ceea ce s-a întâmplat până atunci și îi întrebă pe participanți cum reacționează la ședință, acest lucru îi va ajuta pe membrii grupului să se concentreze asupra subiectului și a obiectivelor cursului de formare. În plus, formatorul va putea astfel să verifice dacă totul merge bine.

Metoda tradițională de predare

Dacă există multe cunoștințe specializate care trebuie să fie transmise, este posibil ca cea mai simplă abordare să fie furnizarea acestor informații într-un stil formal de „predare”. Pentru a menține atenția grupului, este important ca „profesorul” să fie activ, să utilizeze flipchart-ul sau să furnizeze informațiile prin prezentări Power Point sau fișe pe care le oferă participanților. Chiar dacă se utilizează metode tradiționale de predare, va fi util să vă întrerupeți ocazional și să îi implicați pe participanți în discuție sau să le dați ocazia să reacționeze la informațiile comunicate.

Data fiind metodologia concepută pentru curs, nu se va utiliza predarea formală.

Cercurile concentrice

Aceasta este o tehnică prin care se pot comunica multe informații într-un timp scurt. Rugați-i pe participanți să se așeze în așa fel încât să formeze două cercuri – maxim 5 persoane în cercul interior și 5 persoane în cercul exterior. Participanții vor sta unii cu fața la alții. Comunicați-i fiecărei persoane din cercul interior un rol pe care trebuie să îl explice și să îl apere. Comunicați-le persoanelor din cercul exterior o chestiune despre care fiecare participant

trebuie să discute cu persoanele din cercul interior. De exemplu, fiecărei persoane din cercul interior ar putea să i se atribuie unul dintre următoarele roluri: copil victimă, părinte, polițist, profesor, judecător. Persoanelor din cercul exterior ar putea să li se spună să discute despre următoarea chestiune: sistemul de justiție penală ar trebui să îi protejeze pe copiii mici în loc să îi incrimineze? Fiecare persoană din cercul exterior discută despre această întrebare cu persoana din cercul interior aflată în fața ei timp de câteva minute, apoi se mută pentru a discuta despre această întrebare cu următoarea persoană din cercul interior. Participanții pot să își schimbe locul din cadrul cercurilor după ce fiecare persoană din cercul exterior a discutat cu toate persoanele din cercul interior. Se pot inventa roluri și întrebări noi. Cu toate acestea, ar trebui să utilizați această tehnică doar dacă sunteți încrezător în ceea ce privește utilizarea ei și ați exersat-o deja.

Printre instrumente se numără:

Studiile de caz

Studiile de caz sunt povești/scenarii care încearcă să transmită caracterul real al unei situații problematice. Acestea sunt utile pentru a-i face pe participanți să se implice și să se gândească la persoanele reale și la situațiile din viața reală, care implică probleme pentru care sunt necesare soluții realiste. Studiile de caz pot să fie luate din documentația cursului sau pot să fie elaborate de formator utilizând ziare, rapoarte privitoare la diferite acțiuni, cazuri de care are cunoștință formatorul, rapoarte neoficiale privitoare la cazuri reale sau o combinație a mai multor surse. Dacă persoanele la care se referă studiile de caz sunt considerate realiste de participanți, este mai probabil ca aceștia să găsească soluții bune pentru problemele discutate. Studiile de caz îi ajută pe participanți să simtă empatie față de persoanele ale căror probleme sunt analizate în cadrul ședințelor de studiu.

În cazul în care un exercițiu presupune citirea unui studiu de caz, este preferabil să comunicați instrucțiunile pentru exercițiul respectiv și să distribuiți ulterior scenariile, astfel încât participanții să nu înceapă să citească și să nu mai fie atenți la ceea ce spuneți.

Materialele audiovizuale și vizuale

Materialele vizuale sunt instrumente informative care susțin o ședință de formare prin prezentarea informațiilor sub formă de videoclipuri, filme sau imagini. Sunt utile pentru încurajarea discuțiilor și pentru a-i ajuta pe participanții la curs să înțeleagă că învață despre niște situații reale. Cu toate acestea, materialele vizuale nu ar trebui să fie utilizate doar în scopul de a-i „șoca” pe participanți. Un formator ar trebui să aleagă materiale care au legătură cu obiectivele cursului și ilustrează ședința într-un mod relevant. Astfel de materiale ar trebui să fie folosite la momentul potrivit și formatorul ar trebui să se asigure că are la dispoziție suficient timp și echipamentele necesare pentru a utiliza eficient aceste materiale.

Prezentarea (PowerPoint)

Acesta este un mod în care aspectele importante ale unei anumite probleme pot să le fie explicate clar participanților și/sau în care se pot consolida noțiunile învățate. Utilizarea imaginilor în cadrul prezentării poate să contribuie la transmiterea poveștii. Prezentarea ar trebui să se concentreze doar pe conceptele principale. Se utilizează doar propoziții scurte. Pregătirea prezentărilor durează ceva timp și formatorul trebuie să aibă cunoștințe de utilizare a programelor informatice. O altă variantă ar fi ca informațiile importante să fie notate pe flipchart.

Fișe informative

Distribuirea de fișe este un mod excelent de consolidare a noțiunilor învățate. Cu toate acestea, este foarte important momentul în care formatorul alege să distribuie aceste fișe. Oamenii au tendința să fie curioși. Prin urmare, în cazul în care le oferiți fișe în timpul unei ședințe, vor fi atenți la fișe, în loc să fie atenți la ceea ce se întâmplă. În plus, dacă distribuiți fișe, asigurați-vă că nu le oferiți participanților răspunsurile la întrebări înainte de a le pune aceste întrebări. Sesiunile își pierd din farmec în acest caz.

Obținerea de feedback de la grupuri

Obținerea de feedback în urma activităților desfășurate în grupuri mici poate să fie foarte laborioasă și să devină repetitivă. Există mai multe moduri în care grupurile mici pot să ofere feedback și prin care se poate scurta timpul necesar pentru această activitate, se poate preveni repetarea sau se poate încuraja primirea informațiilor de către participanți în diverse moduri.

Evaluarea realizată în grupuri de lucru

Grupurile de lucru comunică rezultatele activității lor sub formă vizuală, pe afișe sau pe hârtie de flipchart. Afișele vor fi lipite apoi pe pereții camerei. Participanții din cadrul altor grupuri pot să pună întrebări și membrii grupului pot să explice informațiile din afișe.

Evaluarea realizată de către întregul grup

În loc ca o singură persoană să prezinte raportul grupului, toți membrii grupului pot să prezinte un anumit element al activității lor. Acest lucru se poate face și sub formă de discuție, în cadrul căreia diverși vorbitori adoptă diverse poziții.

Mixarea grupurilor

Grupurile mici sunt mixate, formându-se grupuri noi. Membrii se vor informa unii pe alții cu privire la discuțiile purtate în cadrul primului grup.

Utilizarea materialelor didactice

Flipchart-ul:

Așezați flipchart-ul în așa fel încât să fie vizibil pentru toată lumea.

- Atunci când scrieți stați într-o parte, astfel încât membrii grupului să poată să vadă pagina.
- Nu vă grăbiți atunci când notați opiniile membrilor grupului, asigurați-vă că scrieți ideile clar.
- În cazul în care nu ați auzit ce a spus unul dintre participanți, rugați-l să vă repete ce a spus.
- Dacă rezumați ceea ce s-a spus astfel încât să vă concentrați pe ideile esențiale, întrebați-l pe participant dacă ați înțeles bine ceea ce a vrut să spună.

Audierea

Grupul are ocazia să-și prezinte rezultatul lucrului în fața unui "expert". Întrebările ar trebui să fie simple și răspunsurile scurte. Moderatorul nu trebuie să permită întrebările repetitive; numărul răspunsurilor care pot fi date de fiecare persoană va fi limitat, astfel încât să nu fie posibil ca o singură persoană să răspundă la toate întrebările.

Interviul

Îl se vor pune întrebări unei singure persoane din grup. Întrebările vor fi puse fie de către o singură persoană din întregul grup, fie de mai multe persoane. Numărul de întrebări ar trebui să fie limitat.

Procesul de luare a deciziilor

Sunt prezentate mai multe soluții sau propuneri care au rezultat în urma grupurilor de lucru. Soluțiile și propunerile le sunt explicate membrilor întregului grup și sunt supuse la vot. Este important ca propunerile supuse la vot să fie disponibile în scris și ca numărul lor să fie limitat.

PowerPoint:

- Exersați pregătirea proiecteurului și a laptopului înainte de a începe prezentarea.
- Dacă intenționați să pregătiți slide-uri PowerPoint, asigurați-vă că acestea nu sunt prea aglomerate.
- Atunci când parcurgeți informațiile prezentate în slide, nu vă rezumați la citirea informațiilor și asigurați-vă că nu stați cu spatele la membrii grupului. Pentru a putea să faceți acest lucru, puteți să poziționați ecranul computerului în așa fel încât să vă permită să vă uitați la slide-uri sau să aveți slide-urile tipărite, astfel încât să puteți să le consultați.

Exercițiile de încălzire și activitățile energizante

Utilizarea exercițiilor de încălzire și a activităților energizante poate să fie controversată, deci trebuie să vă gândiți bine la acest lucru. Unor persoane le plac astfel de activități. Alte persoane consideră că sunt o pierdere de timp. În cazul în care se vor utiliza astfel de exerciții, trebuie să fie alese cu atenție, mai ales în cazul în care formarea se desfășoară în cadrul unei alte culturi sau împreună cu persoane care aparțin unei alte culturi.

Este problematic faptul că activitățile energizante pot să reducă timpul disponibil pentru curs. Formatorii trebuie să conștientizeze faptul că cel mai bun mod de a se asigura că participanții au energie și se implică este ca ședințele să fie interesante și bazate pe participare. Prin urmare, timpul dedicat activităților energizante ar trebui să fie scurt și activ sau să îndeplinească o funcție importantă, de exemplu, să

îi ajute pe participanți să se cunoască mai bine la începutul cursului.

Este o idee bună să aveți o fișă de înscriere la începutul cursului și să îi rugați pe voluntari să desfășoare un exercițiu de încălzire sau o activitate energizantă, după caz. Astfel de activități îi ajută pe participanți să se implice, astfel încât cursul pune accentul pe participare. În plus, aceste activități le dau participanților ocazia să facă schimb de idei.

În cadrul cursului de formare de tineri facilitatori, să nu uitați ca, după exercițiul de încălzire/activitatea energizantă, să alocați câteva minute în care membrii grupului vor discuta despre impresiile persoanelor și despre cât de utilă ar fi o astfel de activitate în practică.

Exemple de exerciții de încălzire/activități energizante - *Vezi pagina 26.*

LUMEA ESTE DEPARTE

Alegeți o întrebare și rugați-i pe participanți să se ridice în picioare în cazul în care ar răspunde afirmativ la ea. De exemplu:

- Abuzurile asupra copiilor reprezintă o problemă în lume? (Dacă ați răspunde afirmativ, rămâneți în picioare);
- Abuzurile asupra copiilor reprezintă o problemă în această țară? (Dacă ați răspunde afirmativ, rămâneți în picioare);
- Abuzurile asupra copiilor reprezintă o problemă în acest oraș? (Dacă ați răspunde afirmativ, rămâneți în picioare);
- Abuzurile asupra copiilor reprezintă o problemă în acest club/această tabără? (Dacă ați răspunde afirmativ, rămâneți în picioare).

Acest exercițiu ajută persoanele să facă legătura între problemele globale și situația lor locală.

JOCUL NUMELOR

Acesta este un joc de tipul „prezentare”. Se formează grupuri de aproximativ 10 persoane. Persoana care începe trebuie să își spună numele și să adauge un cuvânt care începe cu aceeași literă ca numele ei. Formatorul poate să specifice un anumit subiect pentru alegerea acestui cuvânt, de exemplu, mâncăruri sau legume. A doua persoană trebuie să spună numele și cuvântul suplimentar al persoanei de dinaintea ei, plus numele ei și un cuvânt suplimentar și tot așa până când toți membrii grupului și-au spus propriul nume și numele tuturor celorlalte persoane.

Acest exercițiu ajută persoanele să-și amintească numele celorlalți participanți și creează o atmosferă distractivă. Este dificil de jucat cu un grup mare.

DOUĂ ADEVĂRURI, O MINCIUNĂ

Împărțiți-i pe participanți în grupuri de 3-5 persoane. Fiecare persoană din cadrul grupului trebuie să le spună celorlalți două adevăruri și o minciună despre sine. Ulterior, ceilalți membri ai grupului trebuie să ghicească care afirmație este falsă. După ce toate persoanele au spus două adevăruri și o minciună, fiecare grup poate să aleagă cel mai bun „mincinos” și acesta va încerca să păcălească celelalte grupuri.

Acest exercițiu îi ajută pe participanți să își dea seama cât de greu este să cunoască o persoană doar pe baza aspectului fizic și a spuselor sale.

ȚARA LIPITĂ PE FRUNTE

Toată lumea are lipită pe frunte o foiță pe care este scris numele unei țări. Persoana nu știe ce țară este menționată pe foița ei. Participanții trebuie să-și pună unii altora întrebări – rezultatul poate să fie doar „da” sau „nu”. Pe baza răspunsurilor, trebuie să încerce să ghicească ce țară au scrisă pe frunte.

Acest exercițiu îi ajută pe participanți să se cunoască mai bine și să se simtă în largul lor în prezența celorlalți.

JOCUL MIȘCĂRILOR

Fiecare persoană își alege o mișcare, de exemplu, întinde brațul drept.

Persoana de lângă ea trebuie să imite mișcarea respectivă și să își aleagă propria mișcare.

Următoarea persoană trebuie să imite ambele mișcări precedente și să își aleagă o mișcare proprie și tot așa.

JOCUL CU EȘARFA

Participanții sunt împărțiți în perechi. Unul dintre membrii fiecărei perechi este legat la ochi cu o eșarfă. Celălalt trebuie să îl conducă pe participantul legat la ochi prin cameră, ajutându-l să ocolească obstacolele, cum ar fi mesele, scaunele, flipchart-ul. După 5 minute, membrii perechii vor face schimb de roluri și cealaltă persoană va fi legată la ochi. După desfășurarea exercițiului, discutați cu participanții despre cum s-au simțit în timpul exercițiului.

Scopul acestui exercițiu este să îi ajute pe participanți să aibă încredere unii în alții și să își dea seama cum este să se afle într-o situație vulnerabilă. Ar trebui să aveți grijă atunci când utilizați acest exercițiu deoarece este foarte incomod pentru unele persoane, care vor opune apoi rezistență când trebuie să învețe ceva.

O altă variantă a acestui exercițiu ar fi ca unul dintre membrii perechii să fie legat la ochi și să trebuiască să deseneze ceva (de exemplu, un copil sau o casă) pe baza instrucțiunilor primite de la partenerul său. Uneori participanții preferă această variantă deoarece pare mai puțin periculoasă din punct de vedere fizic.

JOCUL INTERVIULUI

Participanții vor fi împărțiți în perechi și își vor pune unul altuia întrebări. Apoi, după ce au aflat câte ceva unul despre altul, fiecare partener le va prezenta cealaltă persoană membrilor grupului. Exemple de întrebări:

- La ce te gândești atunci când auzi sintagma „un drept al omului”?
- Ce animal te reprezintă cel mai bine?
- Ce eveniment din viața ta a influențat cel mai mult percepția ta asupra lumii?
- Din ce motiv te afli aici?
- Ce îți place cel mai mult la locul tău de muncă?

Acesta este un exercițiu de prezentare și îi ajută pe participanți să se înțeleagă unul pe altul.

BULGĂRELE DE ZĂPADĂ:

Acesta este un joc prin care participanților li se cere să dea răspunsuri spontane. Se poate utiliza pentru o evaluare rapidă sau pentru o comunicare rapidă a ideilor. Faceți o minge de hârtie.

Comunicați-vă opinia sau ideea și aruncați-i mingea unui alt participant, care trebuie să își spună și el opinia sau ideea înainte de a îi arunca mingea unei alte persoane.

De exemplu:

„La sfârșitul acestei zile de formare mă simt” sau

„Un lucru pe care l-am învățat astăzi este”

Recapitularea, evaluarea și înregistrarea progreselor

Înregistrarea progreselor

Este util să se stabilească nivelul de cunoștințe al participanților pentru a se putea urmări progresele înregistrate și pentru a se putea evalua eficacitatea cursului. O metodă ar fi să se dea un test de verificare a cunoștințelor înainte de începutul cursului sau la începutul cursului și să se repete testul (același test) la sfârșitul cursului (se vor compara rezultatele obținute la cele două teste).

Un alt mod de testare a cunoștințelor fără completarea unui formular este ca participanților să li se pună întrebări și ca participanții să se poziționeze pe o scară imaginară pentru a-și ilustra răspunsurile.

Aceasta este o tehnică bună deoarece îi obligă pe participanți să se miște; un dezavantaj ar fi faptul că este posibil ca participanții să uite ulterior unde s-au poziționat la testul inițial. Pentru soluționarea acestei probleme, unul dintre formatori ar putea să facă o diagramă sau să ia notițe pentru înregistrarea pozițiilor sau să facă poze.

Recapitularea fiecărei zile

În cadrul oricărui curs care durează mai mult de o zi, se obișnuiește ca la începutul zilei următoare să se recapituleze ceea ce s-a discutat în ziua precedentă. Recapitularea respectivă consolidează noțiunile învățate, stabilește contextul pentru activitatea din ziua respectivă și le dă participanților ocazia să pună întrebări sau să facă observații. În cazul în care recapitularea se poate face într-un mod interesant și distractiv, participanții vor începe ziua binedispuși.

O metodă ar fi să se facă fotografii de-a lungul zilei. Aceste fotografii pot să fie descărcate pe computer și prezentate în timpul ședinței de recapitulare de a doua zi. O astfel de utilizare a materialelor vizuale stimulează memoria și le demonstrează formatorilor în devenire un mod în care se pot utiliza fotografiile și în care ar putea desfășura ședința de recapitulare în cadrul propriilor cursuri de instruire. Un alt avantaj

al utilizării fotografiilor în cadrul procesului de recapitulare este faptul că pozele pot să fie incluse în rapoarte pentru sponsori/finanțatori astfel încât aceștia să poată vedea cum s-a desfășurat cursul.

Evaluarea

Deși ar trebui să se ceară feedback de-a lungul întregului curs, este important să se primească feedback în scris de la participanți, dar și de la formatori. Feedback-ul în scris este valoros deoarece există astfel evidențe tangibile cu privire la curs. Aceste evidențe pot să fie analizate înainte de desfășurarea unui curs asemănător astfel încât să se poată face orice îmbunătățiri necesare.

Pentru a crește șansele ca formularele de evaluare să fie completate și înapoiate, este o idee bună să alocați niște timp la sfârșitul cursului astfel încât toate persoanele să poată să completeze formularele. Rugați-i pe participanți să predea formularul înainte de a pleca. Încercați să vă asigurați că formularul este cât mai scurt.

Înregistrarea informației

Uneori este necesar să se furnizeze evidențe comprehensive cu privire la curs, mai ales dacă aceasta este una dintre cerințele finanțării.

Formatorilor le va fi imposibil să facă acest lucru în timp ce moderează cursul. Prin urmare, în cazul în care sunt necesare evidențe în scris, ar trebui să se identifice o persoană care va juca rolul de secretar și va redacta aceste evidențe.

Evidențele comprehensive privitoare la cursul de formare pot fi utile și deoarece le pot fi furnizate participanților după curs pentru a-i ajuta să își amintească ce au învățat. Un alt scop important al evidențelor este să faciliteze evaluarea cursului, astfel încât lecțiile învățate să fie integrate în cursurile de formare viitoare.

Cum să procedați dacă vă confrunțați cu participanți „dificili”

Este foarte posibil ca în cadrul fiecărui curs să existe cel puțin un participant „dificil” – de exemplu, o persoană care vorbește încontinuu și are o părere cu privire la orice subiect sau o persoană care este timidă și nu vrea să participe. În cel mai rău caz, poate să existe o ostilitate fățișă între participanți. Este important ca formatorii să știe cum să facă față oricăror probleme în mod constructiv.

Exemple de „persoane dificile” și moduri în care puteți să procedați în astfel de situații:

„Sigur nu va funcționa”

Încercați să considerați că această afirmație privitoare la nivelul de dificultate al unei sarcini reprezintă un îndemn de dezvoltare a subiectului, nu un obstacol. Încercați să rugați persoana respectivă să sugereze o soluție la problema pe care a identificat-o.

Ar trebui să ascultați problema exprimată și să încercați să o soluționați. Nu permiteți în niciun caz ca toți participanții să înceapă să se plângă.

Un conflict între doi participanți

Ar trebui să fiți conștient de situație, dar nu ar trebui să interveniți prea devreme, din moment ce este posibil să pierdeți astfel sprijinul grupului. În cazul în care este necesar să interveniți, încercați să puneți accentul pe aspectele cu privire la care toată lumea este de acord și să convingeți alte persoane să participe la discuție. Este important să depersonalizați această problemă și ar putea să fie o idee bună ca participanții să cadă de acord să o „parcheze” pentru moment. Puteți să reveniți la ea mai târziu atunci când toată lumea s-a mai calmat.

„Nu voi spune nimic dacă nu este neapărat necesar”

Este posibil ca această persoană să fie timidă sau să aibă emoții din cauză că trebuie să vorbească în fața șefului sau a colegilor săi. Este posibil să îi fie mai ușor să vorbească într-un grup mic, motiv pentru care este important să utilizați mai multe tipuri de învățare. În calitate de moderator, este important să considerați că opinia fiecărei persoane este valoroasă. Rugați persoana respectivă să își exprime opinia într-o anumită privință: atunci nu are cum să greșescă, din

moment ce este vorba doar despre opinia ei. Asigurați-vă că recunoașteți orice contribuție pe care o aduce o astfel de persoană.

„Sunt un expert în acest domeniu”

Este posibil ca persoana respectivă să fie într-adevăr un expert, caz în care ar trebui să dați dovadă de respect față de contribuția pe care o poate aduce. Utilizați competențele acestei persoane pentru a-i ajuta pe ceilalți să învețe, dar gândiți-vă cât de mult ar trebui să îi permiteți să vorbească și nu depășiți această limită. Utilizați limbajul corpului pentru a îi comunica faptul că ar trebui să se oprească din vorbit. Încurajați persoana respectivă să asculte și, eventual, atribuiți-i un rol în ceea ce privește răspunsul la întrebările celorlalți participanți. Dacă este cazul, rugați această persoană să țină o prezentare scurtă cu privire la subiectul discutat.

„Îmi place să mă aud vorbind”

Este foarte posibil ca această persoană să dorească să domine discuția. Trebuie să țineți lucrurile sub control, dar într-un mod constructiv. Încercați să îi implicați și pe ceilalți participanți spunându-le pe nume astfel încât să contribuie la discuție. În majoritatea cazurilor, membrii grupului vor prelua controlul și îi vor spune persoanei dificile să nu mai vorbească.

„Am mai auzit toate chestiile astea”

În primul rând, nu vă enervați și nu deveniți defensiv. Încercați să găsiți ceva de apreciat la ceea ce spune persoana respectivă. Încurajați persoana respectivă să se concentreze pe aspectele pozitive.

„Nu sunt de acord”

O persoană care nu este de acord cu nimic și contestă tot ceea ce se spune poate să dea naștere la o atmosferă negativă în timpul ședinței de formare. O tehnică bună care poate fi folosită de formator într-o astfel de situație este să se îndepărteze de grup cât timp se discută despre această problemă. De exemplu, formatorul poate să se ridice sau să se mute într-un alt loc din cameră. Astfel, persoana care are o atitudine negativă va fi nevoită să i se adreseze formatorului,

care se află în afara grupului. Astfel, formatorul va putea să mențină energia pozitivă în cadrul grupului și să se întoarcă la acea poziție pozitivă după soluționarea problemei.

„Vreau să discut despre o altă problemă dificilă”

În cazul în care se aduce în discuție o problemă complexă și discutarea ei ar dura prea mult sau nu este potrivită în cadrul ședinței respective, „parcați” această problemă și reveniți mai târziu la ea. Notați un cuvânt cheie pentru a vă aminti de problema respectivă și așezați-l într-un loc unde poate fi văzut; explicați-le participanților că veți discuta despre această problemă mai târziu. Foița are rolul de a vă aminti că această problemă nu a fost discutată încă. După ce ați abordat subiectul respectiv, înlăturați foița.

„Nu voi participa la întregul program”

Membrilor grupului le va fi foarte greu să se concentreze și să aibă încredere unii în alții în cazul în care un participant nu își dorește să se afle acolo sau

nu va fi prezent la toate ședințele. Dacă participantul nu urmează întregul curs, nu se va bucura de toate beneficiile lui. Dacă o persoană nu este dispusă sau nu poate să participe la întregul curs, este important să aflați de ce – este posibil să aibă un motiv foarte bun. Cu toate acestea, dacă acest lucru este necesar, este posibil să fie nevoie să dați dovadă de strictețe și să insistați ca persoana să nu participe deloc la curs și să urmeze cursul în viitor, atunci când va putea să participe la toate ședințele.

Dezvăluirea experiențelor personale

Este inevitabil ca anumite persoane să împărtășească informații personale în timpul cursului. Acest lucru este normal și este de așteptat. Cu toate acestea, în timpul anumitor cursuri, unii participanți încep să furnizeze detalii foarte intime despre viețile lor, vorbind uneori despre abuzurile suferite de ei. Un curs nu este un cadru adecvat pentru astfel de dezvăluiri și este important să acceptați spusele participantului, dând dovadă de sensibilitate, dar să îi sugerați să discute despre aceste lucruri în privat

Cum să procedați în cazul dezvăluirilor

Dezvăluirea este procesul prin care se semnalează sau se raportează abuzuri.

Dezvăluirile pot să fie planificate – când copilul ia în mod conștient decizia de a spune ce se întâmplă – sau neplanificate. Dezvăluirile spontane, neplanificate au loc de obicei atunci când un copil se simte în largul său sau nu este conștient de faptul că situația pe care o dezvăluie este abuzivă.

Dezvăluirile pot avea loc și indirect, atunci când copilul nu furnizează detalii cu privire la abuzuri fără a fi îndemnat să facă acest lucru sau dezvăluie ce se întâmplă pe o cale ocolită, de exemplu, prin joacă sau prin desene sau prin comportamentul său dăunător (de exemplu, prin autovătămare).

Indiferent de modul în care se dezvăluie situația abuzivă, este important să reacționați adecvat, după cum urmează:

- Asigurați-l pe copil că faptul că v-a dezvăluit ceea ce se întâmplă este un lucru bun;

- Acceptați spusele copilului;
- Nu încercați să găsiți explicații pentru ceea ce s-a întâmplat sau să minimalizați ceea ce s-a întâmplat;
- Nu ar trebui să păreți șocat sau neîncrezător;
- Amintiți-vă că este posibil ca acest copil să aibă în continuare sentimente puternice de loialitate, chiar dacă o anumită persoană îi face rău. Din acest motiv, este important să nu îl criticați pe abuzator, deși este adecvat să spuneți că acțiunile acestuia sunt abuzive. De exemplu, nu spuneți „Este o persoană rea”, ci spuneți „Cred că ceea ce face este greșit”;
- Nu transformați conversația într-un interviu sau într-o investigație. Scopul oricărei conversații cu un copil care tocmai a dezvăluit că este o victimă a abuzurilor este să îi oferiți sprijin copilului, permițându-i să spună ce are de spus cu privire la situația cu care se confruntă, și să puteți să faceți ulterior o sesizare în conformitate cu Politica de Siguranță a Copilului (Child Safeguarding Policy);

- Explicați-i copilului ce se va întâmpla în continuare (de ex. „Voi discuta cu Persoana Responsabilă cu siguranța Copilului pentru a ne da seama care este cel mai bun mod de a te ajuta”).
- Nu faceți promisiuni false cu privire la ceea ce este posibil să se întâmple sau să nu se întâmple
- Nu vă declarați de acord să mențineți informațiile secrete sau private.

În cazul în care un copil face o dezvăluire, este important să încercați să limitați discuția despre această situație în cadrul grupului și să alocați timp după sfârșitul sesiunii pentru a purta o conversație cu el/ea despre acest subiect (sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, să raportați îngrijorările în

conformitate cu Politica de Siguranța a Copilului). În cazul în care există doi formatori, este posibil ca unul dintre ei să decidă că ar fi util să discute în privat cu copilul despre ce se întâmplă.

Nu este vorba despre un interviu. Copilului doar i se va da ocazia să spună ce are de spus, astfel încât să știe că a fost auzit. Ulterior i se va explica ce se va întâmpla în continuare.

Este foarte important să vă asigurați că se utilizează canalele adecvate pentru raportarea oricăror abuzuri confirmate sau suspectate.

Formatorii nu pot să decidă că o situație nu este îngrijorătoare și nu pot să ignore ceea ce li s-a spus.

Diferențe între cursanții copii și cei adulți²

Copiii și adolescenții învață observând, ascultând, explorând, experimentând și punând întrebări. După ce încep școala sau atunci când participă la ateliere, este important ca aceștia să fie interesați și motivați și să se implice în activitatea de învățare. În plus, ar fi util să înțeleagă de ce învață ceva.

Persoanele care moderează ședințe cu copii trebuie să conștientizeze faptul că este posibil să fie necesar să își modifice stilul de formare astfel încât să utilizeze un limbaj asemănător și să facă mai multe pauze/să aibă mai puține așteptări în ceea ce privește abilitatea copiilor de a se concentra timp îndelungat, mai ales în cazul copiilor mai mici.

Manualul care conține detalierea sesiunilor de informare a copiilor oferă versiuni simplificate ale fiecărei sesiuni pentru copiii cu vârste cuprinse între 6 și 11 ani, dar și versiunile principale ale sesiunilor, care le sunt destinate copiilor mai mari (12 – 16 ani). Cu toate acestea, moderatorii ar trebui să nu uite că vârsta este doar unul dintre factorii care determină abilitățile copiilor și că experiența anterioară a acestora poate să influențeze și ea așteptările pe care le putem avea de la ei.

Există patru moduri specifice în care caracteristicile cursanților adulți (andragogie) diferă în general de cele ale cursanților copii (pedagogie):

Imaginea de sine

Pe măsură ce o persoană se maturizează, imaginea ei de sine se schimbă – se face tranziția de la o personalitate dependentă la a fi o persoană autonomă.

Experiența cursanților adulți

Pe măsură ce o persoană se maturizează, acumulează din ce în ce mai multă experiență, care va reprezenta o resursă importantă pentru învățare.

Dorința de a învăța

Pe măsură ce o persoană se maturizează, dorința ei de a învăța se concentrează din ce în ce mai mult pe sarcinile de dezvoltare asociate cu rolurile ei sociale.

Modul în care percepe învățatul

Pe măsură ce o persoană se maturizează, perspectiva ei temporală se schimbă – se face tranziția de la o aplicare a cunoștințelor în viitor la aplicarea lor imediată.

Prin urmare, modul în care percepe învățatul se modifică și el – se observă o tranziție de la axarea pe subiect la axarea pe probleme.

În plus, s-a sugerat că motivația pentru a învăța începe să devină internă pe măsură ce o persoană se maturizează.

² Conform Knowles

Secțiunea 3:

Materialele de formare

Această secțiune include o detaliere a materialelor de formare, inclusiv planurile sesiunilor pentru formarea de tineri facilitatori. În plus, ea prezintă modul de organizare și de moderare a sesiunilor de simulare și de prezentare și pregătirile care vor trebui să fie făcute de formatori înainte de fiecare sesiune.

Pregătiri ce se fac înainte de desfășurarea cursului de formare

La fel ca în cazul oricărui alt curs, în afară de aranjamentele practice și logistice care trebuie să fie făcute, formatorii vor trebui să se pregătească înainte de a începe cursul.

Printre aceste pregătiri se numără:

- Să citească materialele de formare, inclusiv toate notele incluse în acest pachet în Secțiunile 1 și 2;
- Să consulte manualul ce descrie sesiunile de informare pentru copii pe teme ce țin de siguranța lor;
- Să verifice și să consulte orice documentație pe care este posibil să o fi primit participanții cu privire la siguranța copiilor sau la procedurile aflate în vigoare în cadrul mediului lor de lucru – cum ar fi Politica de Siguranță a Copiilor, Codul de Conduită, regulile cu privire la spațiile pentru schimbarea îmbrăcăminte, supraveghere etc.
- Să decidă dacă sunt necesare anumite adaptări, de exemplu, pentru a reflecta situația din cadrul taberei/clubului sportiv;
- Să înțeleagă clar metodologia pentru desfășurarea sesiunilor de simulare/prezentare;

- Să pregătească repartizarea grupurilor/perechilor pentru ședințele de simulare/prezentare;
- Să multiplice manualul ce descrie sesiunile de informare pentru copii, astfel încât fiecare participant să îl poată consulta/utiliza în timpul cursului;
- Conform planurilor sesiunilor:
 - Să pregătească exercițiile – inclusiv să copieze (și să adapteze) foile de lucru etc. (conform instrucțiunilor pentru fiecare sesiune);
 - Să scrie titlurile flipchart-urilor „Reguli de bază”, „Parcare” și „Voluntari”;
 - Să noteze informațiile necesare pe un flipchart sau într-o prezentare PowerPoint (dacă se utilizează);
- Să pregătească monitorizarea și evaluarea cursului de formare de tineri facilitatori;
- Să pregătească certificatele, dacă este cazul.

Formatorii vor trebui să decidă și când vor avea loc sesiunile de simulare, în funcție de câte sesiuni pentru copii se vor desfășura.

Moderarea sesiunilor de simulare

Procesul

Sesiunile de simulare oferă șansa de învățare practică în calitate de formator/moderator. În plus, oferă informații valoroase cu privire la adecvarea materialelor de formare:

- Participanții vor fi împărțiți în „echipe de lucru” de două persoane (sau de cel mult trei persoane; în caz contrar, nu va fi suficientă implicare din partea fiecărui participant).
- Fiecărei echipe de lucru i se vor aloca unul sau mai multe module (sau, în cazul în care există puțini participanți, este posibil să fie necesar ca echipele să modereze mai multe sesiuni);
- Echipele își vor desfășura pe rând sesiunea de instruire (în funcție de sesiunea/ sesiunile care le-au fost alocate) pentru restul participanților la cursul de formare de tineri facilitatori și pentru moderatorii. În acest timp, participanții și moderatorii vor juca rolul de cursanți. Membrii echipei de instruire (care se ocupă de sesiunea respectivă) joacă rolul formatorilor și desfășoară sesiunea așa cum ar face acest lucru în cadrul unui curs de formare.
- Din moment ce nu vrem ca instruirea să fie prea dificilă sau ca jocul de rol să fie prea complex, participanții ar trebui să se comporte așa cum s-ar aștepta să se comporte niște copii de 13-14 ani.
- Echipele de instruire vor trebui să se pregătească înainte (este alocat timp în cadrul cursului de formare, dar este posibil să fie necesar să facă și „teme”). Este posibil să fie necesar să adapteze materialele din cadrul sesiunii alocate astfel încât să nu depășească timpul alocat pentru sesiunea lor (de ex. să reducă numărul de întrebări care trebuie să fie discutate, să reducă timpul alocat pentru o anumită activitate).

Programul exact/detaliile vor fi stabilite după ce se stabilește numărul final de participanți la curs. Cu toate acestea, în general ar trebui să se urmeze următorul proces:

- Echipa care simulează ar trebui să înceapă sesiunea cu o prezentare foarte scurtă – max. 5 minute (eventual pe un flipchart) cu privire la scopul/obiectivele sesiunii.
- Ulterior, echipa ar trebui să desfășoare o versiune

adaptată a sesiunii care le-a fost alocată (utilizând versiunea sesiunii pentru copii cu vârste cuprinse între 12 și 16 ani) – 30 de minute.

- La sfârșitul sesiunii, participanții (și moderatorii) ar trebui să se reunească pentru ședința de feedback (care va dura aproximativ 15 minute) în cadrul căreia se va utiliza un model standard de feedback (consultați informațiile de mai jos).
- Se va purta o discuție care va fi coordonată de moderatorii, pentru a se asigura faptul că s-au înțeles mesajele/punctele cheie în urma ședinței, pentru a se clarifica orice confuzii de ordin tehnic și pentru a se explica orice diferențe în comparație cu planurile de sesiune pentru copiii cu vârste cuprinse între 6 și 11 ani.

După ce se oferă feedback, se mai pot face alte observații sau se mai pot purta alte discuții cu privire la desfășurarea ședinței/se mai pot discuta alte întrebări sau răspunsuri la feedback-ul oferit.

În plus, moderatorii cursului de formare ar trebui să se asigure că în acest moment participanții au înțeles clar mesajele cheie care ar trebui să le fie comunicate copiilor. Este posibil să fie necesară furnizarea unor informații suplimentare pentru completarea cunoștințelor participanților.

Moderatorii trebuie să fie atenți la respectarea programului – este ușor să se depășească timpul alocat și este important ca toți participanții să aibă ocazia să își exerseze competențele de moderare prin sesiunile de simulare.

Ședința de feedback

Se recomandă ca activitatea de feedback să se desfășoare pe baza unui model de feedback standard și să fie urmată de o discuție liberă/de observații. Este posibil ca oferirea de feedback să dureze mai mult primele două când folosiți modelul de feedback. Cu toate acestea, pe măsură ce participanții se vor familiariza cu metoda, lucrurile vor merge mai repede.

Scopul utilizării unui format standard de feedback care le oferă tuturor ocazia să vorbească și să furnizeze feedback specific (și îi încurajează să facă acest lucru) este să ne asigurăm că ideile nu se „pierd” și că feedback-ul este detaliat (nu se mărginește la felicitări). În plus, participanții la curs vor avea astfel

ocazia să-și exerseze competențele de comunicare și de oferire a feedback-ului.

Moderatorii cursului vor trebui să coordoneze procesul de feedback, din moment ce este posibil ca participanții să fie tentați să enumere mai multe aspecte sau să fie reticenți în ceea ce privește formularea unor sugestii. În plus, moderatorii ar trebui să le amintească participanților că scopul feedback-ului este ca toată lumea să învețe ceva. Observațiile făcute atunci când se oferă feedback ar trebui să fie constructive și utile, nu negative și critice.

Modelul de feedback

Fiecare persoană, începând cu cele care au jucat rolul de participanți în cadrul sesiunii, și urmate de membrii echipei de simulare și de moderatorii cursului, ar trebui să reflecteze la sesiunea de simulare și apoi să își exprime opinia cu privire la sesiune din perspectiva ei (de ex. în calitate de participant sau de membru al echipei de simulare). În timpul ședinței de feedback nu au loc discuții și nu se pun întrebări. Scopul este ca toată lumea să asculte și să accepte feedback-ul. Dacă mai rămâne timp, se poate oferi feedback mai general.

FEEDBACK MODEL

UN lucru care mi-a plăcut

.....

UN lucru care nu prea mi-a plăcut

.....

UN lucru pe care l-aș face diferit

.....

O altă variantă pentru analizarea provocărilor cu care s-ar putea confrunta formatorul

Ca element suplimentar al sesiunilor de simulare, participanții care joacă roluri în cadrul sesiunilor de simulare pot să fie rugați să joace rolul unui participant la curs care le-ar pune anumite probleme formatorilor, fie în ceea ce privește instruirea, la modul general, fie în ceea ce privește asigurarea siguranței copiilor în particular.

Avantajul acestei abordări este că se poate elimina ședința finală (din Ziua 3) (din moment ce provocările vor fi analizate prin ședințele de simulare).

Cu toate acestea, această abordare poate să fie dificilă pentru participanții care nu sunt obișnuiți cu instruirea.

Se recomandă ca această abordare să se utilizeze doar în cadrul cursurilor la care participă persoane care au deja experiență în materie de instruire/moderare.

Dacă se utilizează varianta pentru analizarea provocărilor cu care s-ar putea confrunta formatorul în cadrul cursului:

- Ar trebui să se aloce doar unul-două roluri (în secret) în cadrul fiecărei ședințe de simulare. Cei care vor să joace aceste roluri ar trebui să se ofere voluntari.
- Persoanele cărora li s-au alocat roluri ar trebui să își joace rolurile în cadrul sesiunii de simulare. Este important să își joace rolurile în mod realist, dar suficient de evident pentru ca membrii echipei de instruire și ceilalți participanți să își dea seama că joacă un anumit rol.
- La sfârșitul ședinței de feedback, rolurile ar trebui să fie dezvăluite (în cazul în care nu au fost ghicite deja) – se poate purta și o scurtă discuție cu privire la modul în care membrii echipei de instruire au făcut față provocării și cu privire la strategiile prin care se poate face față la astfel de provocări în cazul în care formatorul se va confrunta cu ele atunci când desfășoară cursul de instruire.

Moderarea sesiunilor de prezentare

Așa cum am menționat în Secțiunea 1, cursul de două zile ar trebui să fie evitat pe cât posibil deoarece participanții nu vor avea suficient timp pentru a exersa și pentru a trăi experiența fiecărei ședințe. Cu toate acestea, în cazul în care se va decide să se utilizeze varianta adaptată de două zile, ședințele de simulare vor fi înlocuite de ședințe de prezentare.

La fel ca în cazul sesiunilor de simulare, participanții vor fi împărțiți în echipe de instruire mici și li se vor aloca una sau mai multe sesiuni. Ulterior, echipele ar trebui să se pregătească pentru o prezentare de 15

minute și să facă prezentarea respectivă. În cadrul acestei prezentări ar trebui să se explice următoarele:

- Scopul sesiunii;
- Ce este inclus în sesiune/cum se vor desfășura activitățile;
- Mesajele/punctele cheie care trebuie să fie comunicate prin ședință.

Această prezentare ar trebui să fie urmată de discuții coordonate de moderatori în cadrul cărora vor fi analizate aspectele tehnice care s-ar putea ivi în urma ședinței.

PLANUL SESIUNII – ZIUA 1, PREZENTARE- 30 MINUTE

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Participanților li se va ura bun venit. Participanții se vor prezenta.
- Se vor stabili regulile de bază.
- Participanții vor experimenta diverse tehnici de instruire.
- Se va stabili programul și se vor clarifica așteptările.
- Se va discuta despre importanța măsurării progreselor înregistrate (în cazul în care se va utiliza un test de verificare a cunoștințelor).

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Se va alege un exercițiu de încălzire adecvat și un mod în care participanții se vor prezenta (și se vor aduna materialele necesare).
- Flipchart-uri cu titlurile – REGULILE DE BAZĂ, PARCAREA ȘI VOLUNTARII PENTRU ACTIVITĂȚILE ENERGIZANTE;
- Copii ale agendei cursului – sau notarea acestora pe flipchart;
- Elaborarea testului de verificare a cunoștințelor – dacă se va utiliza.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI

Urați-le bun venit participanților. Explicați-le că acest curs este puțin diferit față de alte cursuri la care au participat și că vor învăța prin practică.

Spuneți-le participanților să nu își facă griji în cazul în care nu înțeleg clar ce vreți să spuneți. Vor înțelege mai bine în timpul cursului.

NOTE/RECOMANDĂRI

În timpul acestei activități, comunicați-le participanților orice aspecte privitoare la conceptul de siguranță (de exemplu, ieșirile de incendiu) și orice alte informații importante.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>În cazul în care îl utilizați, distribuiți testul inițial de verificare a cunoștințelor, explicându-le participanților că scopul acestuia nu este evaluarea lor, ci evaluarea eficacității cursului.</p> <p>Dați-le participanților câteva minute pentru a răspunde la întrebări INDIVIDUAL, apoi colectați testele.</p> <p>Explicați-le participanților că de-a lungul zilelor de curs vor exista recapitulări ale noțiunilor învățate.</p>	<p>Nu uitați să păstrați testele inițiale de verificare a cunoștințelor!</p>
<p>Desfășurați o activitate scurtă prin care participanții se vor prezenta. Ulterior, desfășurați un exercițiu de încălzire.</p>	<p>Consultați notele din Secțiunile 1 și 2 – exercițiul de încălzire poate să includă și prezentarea participanților, nu este neapărat necesar să fie două activități separate.</p>
<p>Rugați participanții să se împartă în grupuri de 3 persoane și să discute despre motivul pentru care participă la curs și despre ceea ce speră că vor învăța.</p> <p>Dați-le participanților câteva minute pentru a discuta unii cu alții, apoi ascultați sugestiile membrilor grupului.</p> <p>Dacă acest lucru este necesar/dacă există diferențe între așteptările participanților și scopul grupului, oferiți clarificări.</p> <p>Distribuiți agenda sau arătați-o participanților de pe flipchart.</p>	<p>Este posibil ca participanții să pună întrebări cu privire la ședințele de simulare/ pregătire – explicați-le că li se vor oferi instrucțiuni și că vor avea ocazia să se pregătească ulterior.</p>
<p>Explicați-le participanților că este important să stabiliți niște reguli cu privire la modul în care veți colabora în următoarele trei (două) zile.</p> <p>Rugați participanții să comunice regulile asupra cărora ar dori să cadă de acord în ceea ce privește modul în care vor colabora unii cu alții. Notați-le pe flipchart-ul cu titlul „Reguli de bază”.</p> <p>Notați ideile pe flipchart și aduceți completări, dacă este necesar.</p> <p>După ce toți participanții au formulat sugestii, parcurgeți ideile notate pe flipchart și întrebați-i pe membrii grupului dacă sunt de acord cu ele – discutați despre regulile cu care anumiți membri nu sunt de acord pentru a ajunge la un consens.</p>	

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Lipiți flipchart-ul pe perete și explicați-le participanților că va rămâne acolo pe toată durata cursului astfel încât să poată să fie consultat.</p>	
<p>Lipiți pe perete flipchart-uri pentru „parcare” și „voluntari” și explicați-le participanților scopul acestora – invitați-i să își scrie numele pentru a se oferi voluntari pentru desfășurarea activităților energizante sau să noteze orice întrebări pe care le au.</p>	
<p>Reflectarea asupra sesiunii</p> <p>Înainte de a trece la următoarea ședință, discutați cu participanții timp de câteva minute despre impresiile lor cu privire la prima sesiune, inclusiv ce le-a plăcut și care e scopul activităților desfășurate.</p> <p>Dacă este necesar, explicați-le scopurile participanților. În plus, explicați-le participanților că au experimentat trei tehnici de instruire care vor fi utilizate în cadrul cursului de instruire pe care îl vor desfășura: comunicarea ideilor/brainstorming, discuții în grupuri mici și discuții în cadrul grupului mare. În plus, au participat la un exercițiu de încălzire/o activitate energizantă de prezentare a participanților.</p> <p>Rugați-i pe participanți să se gândească dacă ar trebui să schimbe ceva atunci când vor modera un grup de copii și să le comunice celorlalți ideile lor.</p>	

PLANUL SESIUNII - ZIUA 1, SESIUNEA 1, CE ÎNTELEGEM PRIN SIGURANȚA COPIILOR ÎN SPORT? - 60 MIN

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Înțelegerea și recunoașterea definițiilor principale (de ex., asigurarea siguranței copiilor, protecția copilului);
- Identificarea tipurilor principale de abuzuri pe care le-ar putea suferi copiii;
- Recapitularea rolurilor principale în ceea ce privește asigurarea siguranței copiilor.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Alegeți o activitate energizantă adecvată sau rugați un voluntar să modereze;
- Pregătiți seturile de cartonașe de la **Fișa A – Jocul definițiilor**. Fiecare grup mic (4 – 6 participanți) va primi un set;
- Exemplare ale Politicii și procedurilor de Siguranță a Copiilor (dacă sunt disponibile);
- Se vor desena „cercuri concentrice” pe flipchart. Acestea vor fi etichetate: copilul (în centru), familia, clubul/tabăra, comunitatea și societatea;
- Foițe autoadezive sau cartonașe și adeziv Blu Tack.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI

NOTE/RECOMANDĂRI

Explicați-le participanților că, în cadrul acestei activități, veți analiza niște concepte importante și niște termeni cheie de care vor avea nevoie pentru a putea să modereze sesiunile de informare adresate copiilor.

Împărțiți participanții în grupuri mici (4-6 persoane) și explicați-le că în cadrul acestei activități vor trebui să găsească definițiile care le corespund termenilor.

Dați-i fiecărui grup un set de cartonașe pregătite pe baza Fișei A.

După ce participanții au rezolvat exercițiul, treceți prin fiecare definiție, verificând termenul cu care a asociat-o fiecare grup, și discutați apoi despre fiecare chestiune.

Menționăm că definițiile din Fișa A sunt generale – adaptați-le pentru a reflecta Politica de Siguranță a Copiilor/legislația locală.

Explicați-le participanților că, atunci când ne gândim la siguranța copiilor, vrem să ne asigurăm că toți copiii sunt protejați de vătămări, atât intenționate, cât și accidentale.

Împărțiți-i pe participanți în mai multe grupuri mici și dați-i fiecărui grup o coală de flipchart și pixuri.

Rugați-i pe participanții din cadrul fiecărui grup să discute despre toate vătămarile la care se pot gândi – și pe care cred că este posibil să le sufere copiii în cadrul clubului/taberei lor - și să își noteze ideile pe flipchart.

O altă variantă ar fi să se elaboreze niște scenarii succinte pentru a se ilustra diversele tipuri de abuzuri.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>După ce grupurile au terminat, dați-le participanților ocazia să ofere feedback în cadrul grupului mare. După oferirea de feedback, discutați în cadrul grupului mare despre diversele tipuri de vătămări pe care le-ar putea suferi copiii (abuzuri fizice, abuzuri sexuale, abuzuri emoționale, neglijare, exploatare, accidente și probleme în materie de siguranță), pe baza exemplelor oferite de grupuri.</p>	
<p>Explicați că fiecare joacă un rol în ceea ce privește asigurarea siguranței copiilor, chiar dacă rolurile pe care le joacă pot să difere puțin.</p> <p>Arătați-le participanților flipchart-ul cu cercurile concentrice și spuneți-le că rolul în ceea ce privește asigurarea siguranței copiilor poate să fie analizat la diverse niveluri: copilul (în centru), familia, clubul/tabăra, comunitatea și societatea.</p> <p>Rugați-i pe participanți să se împartă în perechi și dați-le membrilor fiecărei perechi un set de foițe autoadezive (sau cartonase). Rugați-i pe participanți să se gândească la cât mai multe roluri/responsabilități ale persoanelor aflate la fiecare nivel, după caz, și să le scrie pe post-it-ul autoadeziv (UN SINGUR ROL pe fiecare post-it).</p> <p>Dați-le participanților câteva minute pentru îndeplinirea acestei sarcini înainte de a-i ruga să își lipească post-it-urile pe flipchart.</p> <p>Treceți toate rolurile în revistă în cadrul grupului mare. Asigurați-vă că evidențiați (sau menționați) roluri specifice în domeniul asigurării siguranței copiilor (conform Politicii de Siguranță a Copilului, cum ar fi Persoana Resursă cu Siguranța Copilului sau alte persoane importante, cum ar fi Poliția, serviciile de protecția copilului etc.</p>	<p>În cazul în care clubul/tabăra are o Politică de Siguranță a Copiilor, asigurați-vă că aceasta le-a fost furnizată participanților din timp.</p>
<p>Reflectarea asupra sesiunii</p> <p>Înainte de a trece la următoarea sesiune, discutați cu participanții timp de câteva minute despre impresiile lor cu privire la prima sesiune, inclusiv ce le-a plăcut și ce scop cred că au avut activitățile desfășurate.</p> <p>Reflectați asupra faptului că s-au utilizat tehnici și instrumente diferite. Cum cred că este posibil să fie nevoie să adapteze aceste metode pentru copii?</p>	

PLANUL SESIUNII – ZIUA 1, SESIUNEA 2, ÎNGRIJORĂRI PRIVITOARE LA SIGURANȚA COPIILOR ÎNTR-UN ANUMIT CONTEXT - 60 MINUTE

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Analizarea situațiilor îngrijorătoare specifice din cadrul unei tabere/unui club;
- Identificarea semnelor și simptomelor comune care indică existența motivelor de îngrijorare.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Alegeți o activitate energizantă adecvată sau rugați un voluntar (care s-a înscris pe foaia de înscriere) să modereze;
- Fișa B – Semne și simptome care indică prezența motivelor de îngrijorare. Unul sau două exemplare pentru fiecare grup mic (4 – 6 participanți);

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Desfășurați activitatea energizantă sau rugați un voluntar să o desfășoare – dacă este cazul.</p>	
<p>Explicați faptul că în timpul acestei sesiuni veți analiza mai îndeaproape o parte din situațiile care ar putea să prezinte riscuri suplimentare pentru copii și o parte din semnele și simptomele comune care indică faptul că este posibil ca un copil să fie expus la riscuri sau să sufere vătămări.</p>	
<p>În cadrul grupului mare, rugați-i pe participanți să se gândească la situații în care cred că copiii ar fi expuși într-o mai mare măsură la riscuri și notați răspunsurile pe flipchart.</p> <p>Ulterior, rugați-i pe participanți să se împartă în grupuri mici și să se gândească la situațiile menționate și să discute despre <i>tipul de risc/motivul pentru care este posibil să existe riscuri</i>.</p> <p>Feedback și discuție în cadrul grupului mare.</p> <p>Întrebați-i pe participanți dacă știu reguli sau proceduri specifice aflate în vigoare în cadrul clubului/taberei lor al căror scop este să reducă riscurile în astfel de situații.</p>	<p>De exemplu, în deplasări, cantonamente, în vestiare, la dușuri, în camerele din campus etc. (Notă: moderatorii vor trebui să țină cont de contextul în care se face formarea - un club sportiv/ o tabără).</p> <p>Încercați să faceți legătura cu Codul de Conduită, cu Politica de Siguranță a Copilului etc.</p>
<p>Explicați-le că de multe ori este posibil să nu știm că un copil suferă vătămări sau este expus la riscuri decât dacă acesta ne spune. Cu toate acestea, există de multe ori semne și simptome pe care le-am putea observa (sau care ne-ar putea fi comunicate sau de care am putea auzi). Este posibil să aflăm ceva de la copil sau de la alte persoane aflate în preajma copilului.</p> <p>Împărțiți participanții în grupuri mici (ideal ar fi să colaboreze cu alte persoane) și dați-i fiecărui grup un exemplar al Fișei B.</p>	

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Rugați participanții să discute despre scenarii și să decidă dacă sunt de părere că există motive de îngrijorare. Dacă da, de ce și care sunt acestea?</p> <p>După ce grupurile au terminat exercițiul, reveniți la grupul mare.</p> <p>Se va oferi feedback și se vor purta discuții.</p>	
<p>Reflectarea asupra ședinței</p> <p>Înainte de a trece la următoarea ședință, discutați cu participanții timp de câteva minute despre impresiile lor cu privire la prima ședință, inclusiv ce le-a plăcut și ce scop cred că au avut activitățile desfășurate.</p> <p>Cum cred că ar putea să fie necesar să se adapteze aceste metode pentru copii?</p>	

PLANUL SESIUNII – ZIUA 1, SESIUNEA 3, CREAREA UNUI SPAȚIU ÎN CARE COPIII SE AFLĂ ÎN SIGURANȚĂ
- 120 MINUTE

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Discutați despre nevoile diferite ale copiilor de vârste diferite;
- Explicați și exersați modul în care ar trebui să se reacționeze la dezvăluiri;
- Explicați modul în care participanții ar trebui să raporteze atunci când au o îngrijorare;
- Analizați ce ar trebui să includă evaluările riscurilor și care este importanța unor astfel de evaluări.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Alegeți o activitate energizantă adecvată sau rugați un voluntar să modereze;
- Verificați formatul evaluării riscurilor/cerințele pentru club/tabără (de ex. din Politica de Siguranță a Copilului);
- Clarificați schema de raportare a situațiilor ce provoacă îngrijorare pentru a le furniza informații corecte participanților, după caz;
- Scrieți cartonașe cu vârsta pe flip-chart – din **Fișa de lucru C – Abilități dezvoltate în funcție de vârstă** sau utilizați Power Point.
- Pregătiți copii pentru participanți ale **Fișei de lucru D** și **Fișei de lucru E**;
- Pregătiți o pungă de baloane care să conțină cel puțin 3 baloane pentru fiecare participant.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Desfășurați activitatea energizantă sau rugați un voluntar să o desfășoare – dacă este cazul.</p>	
<p>Explicați faptul că în cadrul acestei sesiuni vă veți gândi la modul în care puteți să creați un spațiu sigur și distractiv pentru copii.</p> <p>În cadrul grupului mare, rugați-i pe participanți să își comunice ideile cu privire la măsurile care trebuie luate astfel încât sesiunile de informare pe tema siguranței copiilor să fie lipsite de pericole pentru copii.</p>	
<p>Spuneți-le participanților că moderarea sesiunilor și a activităților de informare pe tema siguranței la care participă copiii se aseamnă din multe puncte de vedere cu orice altă activitate de moderare adresată copiilor. Moderatorii trebuie să fie capabili să creeze o atmosferă pozitivă, sigură și distractivă și să se asigure că toți copiii sunt incluși. Trebuie să fie capabili să comunice eficient cu copiii (ținând cont de vârsta și de gradul lor de dezvoltare) și să îi ajute pe copii și își comunice și să își exprime gândurile și sentimentele.</p> <p>În plus, atunci când se moderează ședința privitoare la asigurarea siguranței în timpul instruirii, trebuie să se ia în considerare două aspecte importante:</p>	

- **Nu îi speriați pe copii:** Este foarte important să le explicați copiilor pericolele la care sunt expuși. Cu toate acestea, nu trebuie să se exagereze. Copiii ar trebui să se simtă mai în siguranță, nu mai expuși la pericole. Prin urmare, ar trebui să se pună accentul pe măsurile care se iau/pe care le pot lua ei pentru a se afla mai în siguranță și copiilor nu ar trebui să li se dea impresia că orice situație sau orice adult reprezintă un pericol pentru ei.
- **Fiți pregătiți pentru dezvăluiri:** Uneori, din moment ce copiii se simt în largul lor, este posibil ca un copil să comunice (sau să dezvăluie) faptul că el sau un alt copil este abuzat. În cazul în care se întâmplă acest lucru, este important să îi răspundeți copilului în mod adecvat, astfel încât să simtă că beneficiază de sprijin și să faceți sesizările necesare (în general, să se raporteze situația către Persoana Resursă responsabilă cu Siguranța Copiilor, astfel încât să se poată sesiza serviciul relevant de protecție a copilului, dacă este cazul).

Explicați că veți exersa modul în care ar trebui să i se răspundă unui copil care face o dezvăluire, fie în timpul cursului, fie ulterior.

Spuneți-le participanților că, pentru ca toată lumea să se afle în siguranță, exercițiul nu se va referi la dezvăluirea unei probleme foarte „grave”, cum ar fi abuzul sexual, deși bineînțeles că orice astfel de situație este gravă pentru persoana implicată.

Rugați-i pe participanți să se grupeze în grupuri de câte trei și explicați-le că toată lumea va avea ocazia să joace rolul copilului, al moderatorului și al observatorului. Spuneți-le participanților că, atunci când joacă rolul observatorului, trebuie să privească și să asculte, nu să intervină. Rolul observatorului este esențial dacă vrem ca toată lumea să învețe ceva.

Rugați-i pe participanți să decidă cine va juca rolul respectiv, apoi explicați-le situația. Copilul a fost lovit de unul dintre supraveghetorii adulți. Copilul crede că el este de vină.

Dați-le participanților câteva minute pentru a se pregăti, apoi începeți jocul de rol.

Opriti jocul de rol după 5 minute și rugați-i pe participanți să facă schimb de roluri. Persoana care l-a jucat pe copil va fi observatorul. Participantul care l-a ascultat pe copil va fi copilul și observatorul va fi participantul care îl ascultă pe copil.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Lăsați-i să joace aceste roluri timp de încă 5 minute, apoi puneți-i să facă iar schimb de roluri (astfel încât toată lumea să fi jucat rolul copilului, al observatorului și al participantului care îl ascultă pe copil).</p> <p>După încă 5 minute puneți capăt jocului de rol și reveniți la grupul mare. Discutați despre următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cum v-ați simțit atunci când ați jucat rolul copilului? • Cum v-ați simțit atunci când ați jucat rolul persoanei care îl ascultă pe copil? • Atunci când ați jucat rolul observatorului, ce lucruri care au avut un impact pozitiv ați observat? <p>După ce ați discutat, invitați-i pe participanți să se ridice în picioare și să se „scuture” de rolurile lor scuturându-și bine brațele.</p>	
<p>În cadrul grupului mare, discutați despre ce ar trebui să facă și despre ce nu ar trebui să facă în cazul în care un copil le dezvăluie ceva.</p> <p>Faceți un rezumat al discuției. Evidențiați următoarele aspecte:</p> <p>Indiferent de modul în care are loc dezvăluirea, este important să se răspundă adecvat la ea, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asigurați-l pe copil/adult că faptul că v-a dezvăluit ceea ce se întâmplă este un lucru bun; • Acceptați spusele copilului; • Nu încercați să găsiți explicații pentru ceea ce s-a întâmplat sau să minimalizați ceea ce s-a întâmplat; • Nu ar trebui să păreți șocat sau neîncrezător; • Amintiți-vă că este posibil ca această persoană să aibă în continuare sentimente puternice de loialitate, chiar dacă cineva îi face rău. Din acest motiv, este important să nu îl criticați pe abuzator, deși este adecvat să spuneți că acțiunile acestuia sunt abuzive. De exemplu, nu spuneți „Este o persoană rea”, ci spuneți „Cred că ceea ce face este greșit”; • Nu faceți promisiuni care nu pot fi ținute; • Nu păstrați secretul și nu promiteți că nu îi veți spune nimănui. <p>În cazul în care vi se dezvăluie o situație îngrijorătoare, este foarte important să analizați siguranța imediată. Ar trebui să îl sesizați întotdeauna IMEDIAT Persoanei Resursă Responsabilă cu Siguranța Copiilor.</p>	

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Explicați-le participanților că, din moment ce este întotdeauna posibil să li se dezvăluie o situație îngrijorătoare, este important să identifice din timp persoana care ar trebui să fie sesizată/sursele de sprijin pentru copil, din moment ce noi nu îndeplinim acest rol în calitate de moderatori. Astfel ne asigurăm că nu îi facem și mai mult rău copilului.</p> <p>În plus, chiar dacă se utilizează spații normale, este important să vă asigurați că locul este suficient de privat, astfel încât să nu fiți întrerupți. În plus, este foarte important să vă asigurați că s-a desfășurat o evaluare a riscurilor astfel încât să fiți siguri că locația nu prezintă riscuri pentru copii. Copiii ar trebui să aibă întotdeauna la dispoziție apă potabilă și o toaletă.</p>	<p>Evaluarea riscurilor ar trebui să fie inclusă în Politica de Siguranța Copilului din club/tabăra de vară.</p>
<p>Reflectarea asupra sesiunii</p> <p>Înainte de a trece la următoarea sesiune, discutați cu participanții timp de câteva minute despre impresiile lor cu privire la prima sesiune, inclusiv ce le-a plăcut și ce scop cred că au avut activitățile desfășurate.</p> <p>Cum cred că ar putea să fie necesar să se adapteze aceste metode pentru copii?</p>	

PLANUL SESIUNII – ZIUA 1, SESIUNEA 4, FACILITAREA SESIUNILOR PE TEMA SIGURANȚEI COPILOR ÎN SPORT- 90 MIN

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Analizarea competențelor și a calităților moderatorilor (pentru copii) de a aborda subiecte sensibile precum siguranța copiilor în mediul sportiv și recreațional;
- Prezentarea tematicii sesiunilor de informare pentru copii și a modului în care acestea trebuie să fie utilizate și adaptate.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Alegeți activitatea energizantă (dacă este necesar);
- Ar putea fi util pentru prezentare să notați pe flipchart titlurile sesiunilor de informare principale dedicate copiilor;
- Exemplare ale suportului de curs pe tema siguranței copiilor în mediul sportiv și recreațional – câte unul pentru fiecare participant.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
Desfășurați o activitate energizantă scurtă sau rugați un voluntar să o desfășoare.	
Explicați faptul că în cadrul acestei ședințe veți discuta despre competențele și calitățile principale ale unui moderator care lucrează cu copiii și veți prezenta și suportul de curs pentru aceștia.	
<p>Împărțiți-i pe participanți în grupuri mici și dați-i fiecărui grup o foaie de flipchart și pixuri.</p> <p>Explicați-le că trebuie să deseneze moderatorul „ideal” pentru ședințele de asigurare a siguranței copiilor – care sunt competențele, calitățile și trăsăturile importante ale acestuia?</p> <p>Dați-le grupurilor 20 de minute pentru a discuta și pentru a desena. Ulterior se va oferi feedback și se va purta o discuție în cadrul grupului principal.</p>	<p>Consultați Secțiunea 2 a prezentului ghid pentru a susține discuțiile.</p>
<p>Distribuiți exemplare ale pachetului KCSS pentru copii și discutați despre caracteristicile principale. Împărțiți-i pe participanți în perechi și rugați-i să citească secțiunea introductivă și apoi să discute despre următoarele aspecte în cadrul grupului mare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Care cred că vor fi provocările cu care se vor confrunta în calitate de moderator? • Ce fel de adaptări cred că vor fi necesare pentru a reflecta tabăra/clubul lor? • Care cred că sunt cele mai importante ședințe în cadrul taberei/clubului lor? 	<p>În cazul în care nu aveți suficient timp la dispoziție, puteți să îi rugați pe participanți să citească introducerea și să reflecteze asupra ei și să ofere feedback dimineață, în cadrul ședinței de recapitulare.</p> <p>Amintiți-le participanților că sesiunea principală este obligatorie și că ar trebui să se desfășoare întotdeauna.</p>

Reflectarea ședinței

Înainte de a trece la următoarea sesiune, discutați cu participanții timp de câteva minute despre impresiile lor cu privire la prima sesiune, inclusiv ce le-a plăcut și ce scop cred că au avut activitățile desfășurate.

Cum cred că ar putea să fie necesar să se adapteze aceste metode pentru copii?

PLANUL SESIUNII – ZIUA 1, OBSERVAȚII ȘI ÎNTREBĂRI PRIVITOARE LA ZIUA 1 - 15 MINUTE

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Recapitularea celor învățate în Ziua 1;
- Discuție despre importanța recapitulării;
- Experimentarea unui instrument de recapitulare.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Desenați un termometru (mare) pe hârtie de flipchart;

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
În cadrul grupului mare, rugați participanții să spună pe scurt ce subiecte au fost discutate în cadrul ședințelor din Ziua 1.	
În cadrul grupului mare, rugați-i pe participanți să spună de ce cred că ar fi util să se recapituleze cele învățate la sfârșitul fiecărei zile.	Scopul recapitulării este ca participanții să își amintească ce au învățat. În plus, recapitularea consolidează noțiunile învățate și le oferă participanților ocazia să pună întrebări sau să facă observații.
<p>Explicați-le participanților că este important să înțeleagă cum se simt participanții atunci când pleacă de la curs.</p> <p>Explicați-le că vor experimenta un instrument cu ajutorul căruia pot să facă acest lucru, în calitate de participanți la cursul de formare de tineri facilitatori.</p> <p>Arătați-le participanților desenul cu termometrul și explicați-le că acesta este utilizat pentru a măsura cât de pozitive sunt sentimentele lor la sfârșitul primei zile de curs.</p> <p>Mulțumiți-le participanților pentru opiniile exprimate și invitați-i să deseneze o linie pentru a indica cât de pozitive sunt sentimentele lor atunci când părăsesc camera.</p>	Dacă preferă acest lucru, moderatorii pot să utilizeze o altă activitate pentru recapitulare.

PLANUL SESIUNII – ZIUA 2, BUN VENIT ȘI RECAPITULARE A ZILEI 1 - 15 MINUTE

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Recapitularea celor învățate în Ziua 1;
- Discuție despre importanța activităților energizante;
- Experimentați o activitate de recapitulare care joacă și rolul de activitate energizantă;
- Explicați-le participanților sesiunilor de simulare și începeți să le pregătiți.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- O minge sau niște hârtie mototolită (din care veți face o minge);
- Asigurați-vă că participanții au acces la materialele de care vor avea nevoie pentru moderarea sesiunilor lor în cadrul simulării/prezentării.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Urați-le bun venit participanților. Rugați-i să se așeze în cerc.</p> <p>Explicați-le că vor recapitula în cadrul acestei activități ceea ce s-a discutat în Ziua 1.</p> <p>Spuneți-le participanților că trebuie să îi arunce mingea unui alt participant (moderatorul va arunca primul mingea). Atunci când participantul prinde mingea, va trebui să spună ceva ce își amintește din Ziua 1 și să îi arunce apoi mingea unei alte persoane.</p> <p>Participanții își vor arunca mingea unii altora timp de câteva minute/până când nu vor mai avea ce să spună.</p>	<p>Participanții trebuie să se miște rapid – nu le dați mult timp de gândire.</p> <p>Dacă este necesar, clarificați orice neînțelegeri/confuzii cu privire la ceea ce s-a discutat în Ziua 1.</p> <p>Amintiți-le participanților de subiectele/chestiunile pe care le-au uitat.</p>
<p>Explicați-le participanților faptul că această activitate a fost energizantă, dar a avut și rolul de recapitulare a celor învățate în Ziua 1.</p> <p>Explicați-le participanților că, din moment ce este posibil ca ședințele KCSS să se desfășoare la interval de câteva zile sau chiar de câteva săptămâni, ar fi util să se recapituleze ceea ce s-a învățat în ședința anterioară astfel încât să se consolideze noțiunile învățate.</p> <p>În cadrul grupului mare, rugați-i pe participanți să spună de ce cred că ar fi utile activitățile energizante și de ce lucruri ar trebui să țină cont (de ex. timpul disponibil, cât de interesați sunt copiii, abilitățile copiilor etc.).</p>	<p>Amintiți-le participanților că pot să se înscrie ca voluntari pentru a desfășura o activitate energizantă, dacă doresc.</p>

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>În funcție de durata cursului (două sau trei zile), explicați procesul de desfășurare a sesiunilor de simulare/prezentare și repartizați grupurile.</p> <p>Toate echipele ar trebui să se pregătească.</p>	<p>Plimbați-vă printre echipe cât timp acestea se pregătesc, astfel încât să puteți să le oferiți ajutor, dacă este necesar.</p> <p>NOTĂ: Nu le explicați modelul de feedback în acest moment, deoarece este posibil să creați confuzie.</p>

PLANUL SESIUNII – ZIUA 2, OBSERVAȚII ȘI ÎNTREBĂRI PRIVITOARE LA ZIUA 2 - 15 MINUTE*

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Recapitularea celor învățate în Ziua 2;
- Experimentați un alt instrument de recapitulare.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Flipchart – cu un munte desenat pe el.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTE/RECOMANDĂRI
<p>Rugați-i pe participanți să se împartă în perechi și să discute pe scurt despre ceea ce li s-a părut cel mai interesat în timpul zilei.</p> <p>Apoi invitați perechile să le împărtășească pe scurt celorlalți impresiile lor.</p>	
<p>Arătați-le participanților flipchart-ul cu muntele desenat pe el și explicați-le că atunci când învățăm ceva, acest lucru se aseamănă cu o călătorie.</p> <p>Invitați-i pe participanți să deseneze un omuleț pe munte, indicând astfel cât au parcurs din această călătorie – se află în vârful muntelui sau abia încep să urce?</p>	<p>Dacă preferă acest lucru, moderatorii pot să utilizeze o altă activitate pentru recapitulare.</p>
<p>Mulțumiți-le participanților pentru opiniile exprimate de-a lungul zilei și explicați-le aranjamentele pentru Ziua 3, dacă este necesar.</p>	

* Doar pentru cursul de trei zile: În cazul cursului de două zile se va desfășura sesiunea „Întrebări și observații finale”

**PLANUL SESIUNII – ZIUA 2/ZIUA 3, SESIUNEA 4, CUM FACEȚI FAȚĂ PROVOCĂRILOR FRECVENTE
CE APAR ÎN TIMPUL CURSULUI - 1H 30 MIN***

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Discutați despre dilemele întâlnite adesea atunci când se instruiesc copii pe teme de *safeguarding*;
- Identificați moduri în care formatorii pot să facă față acestor provocări.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Alegeți activitatea energizantă (dacă este necesar);
- Stabiliți provocări întâlnite în cadrul instruirii (dat fiind contextul) și scrieți-le pe flipchart.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTES/RECOMANDĂRI
Desfășurați o activitate energizantă scurtă sau rugați un voluntar să o desfășoare.	
Explicați faptul că, în cadrul acestei ședințe, veți discuta despre niște provocări tipice cu care s-ar putea confrunta atunci când instruiască copii în ceea ce privește asigurarea siguranței copiilor și despre modul în care pot face față acestor provocări.	
Invitați participanții să formeze perechi. Explicați-le că trebuie să discute despre provocări (care sunt notate pe flipchart) și să se gândească la modul în care pot să facă față acestor provocări.	Printre provocările des întâlnite se numără următoarele: un copil care este timid, un copil care domină, un copil care vrea să plece, un copil care nu știe să citească, un copil care îi deranjează și îi întrerupe pe ceilalți, un copil care se enervează atunci când nu i se face pe plac/când alții nu sunt de acord cu el, alți adulți care intră în cameră și vor să participe la discuții, un copil cu handicap care vi se alătură în ultimul moment (sau despre care nu vi s-a spus din timp), alții copii care se hotărăsc că vor să participe după ce cursul a început deja, părinți pe care îi deranjează subiectele discutate, un copil care dezvăluie faptul că a suferit abuzuri.
După ce perechile au terminat de discutat despre provocări, vor oferi feedback către grupul mare și se va purta o discuție.	Consultați Secțiunile 1 și 2.
	Notă – această sesiune a fost menținută scurtă intenționat, fiindcă este posibil ca ședințele anterioare să fi depășit timpul alocat. Dacă mai aveți timp, rugați-i pe participanți să facă jocuri de rol pentru a ilustra modul în care ar face față anumitor provocări SAU întrebați-i dacă există provocări cu care se așteaptă să se confrunte.

PLANUL SESIUNII – ZIUA 2/ZIUA 3, ÎNTREBĂRI ȘI OBSERVAȚII FINALE - 30 MINUTE*

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Participanții vor avea ocazia să mai pună întrebări;
- Discutați despre importanța evaluării și a încheierii adecvate a cursului;
- Evaluați progresele înregistrate (dacă s-a utilizat testul de verificare a cunoștințelor).

Pregătirea specifică/materialele necesare:

- Testul de verificare a cunoștințelor (dacă se utilizează);
- Fișe de evaluare;
- Certificate, dacă este necesar.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI	NOTES/RECOMANDĂRI
Explicați-le participanților că aproape au terminat cursul - și mulțumiți-le pentru participare.	
Întrebați participanții dacă mai au întrebări.	
Dacă utilizați testul de verificare a cunoștințelor, distribuiți testele și rugați participanții să răspundă la întrebări.	Nu uitați să adunați testele după ce participanții au răspuns la întrebări.
Explicați-le participanților că este întotdeauna important să se evalueze cursul – chiar dacă este vorba despre un curs scurt, care durează doar o oră. Spuneți-le participanților că, în cazul cursurilor formale/mai lungi, este utilă o evaluare în scris sau mai detaliată. Distribuiți formularele de evaluare și dați-le participanților câteva minute pentru a le completa.	Nu uitați să adunați formularele de evaluare completate.
Dacă ați pregătit certificate, distribuiți-le.	
Explicați-le participanților că este recomandabil ca un curs să se încheie într-o notă pozitivă și că ar trebui să se asigure că toți participanții au sentimente pozitive atunci când pleacă. Pentru a face acest lucru, toți participanții ar trebui să spună pe rând un lucru pe care l-au învățat la curs/un gând pozitiv sau o experiență pozitivă. După ce toți participanții și-au comunicat ideile, mulțumiți-le din nou pentru că au participat la cursul de formare și încheiați cursul aplaudând și exprimându-vă aprecierea.	

* Utilizați acest plan în Ziua 2 pentru cursul de două zile sau în Ziua 3 pentru cursul de trei zile.

PLANUL SESIUNII – ZIUA 3, BUN VENIT ȘI RECAPITULARE A ZILEI 2 - 15 MIN

Scopul/obiectivele educaționale principale:

- Recapitularea celor învățate în Ziua 2;
- Se va experimenta o altă metodă de recapitulare.

Pregătirea specifică/materialele necesare:

Nu este necesară.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ACTIVITĂȚI

NOTE/RECOMANDĂRI

Urați-le bun venit participanților.

În cadrul grupului mare, rugați participanții să spună ce își amintesc din Ziua 2 și notați ideile pe flipchart.

Rugați participanții să se gândească la acest exercițiu de recapitulare și la exercițiul de recapitulare din Ziua 2 (cel cu aruncatul mingiei) și să își exprime opiniile, mai ales:

- Pe care îl preferă și de ce?
- Care cred că ar fi mai adecvat dacă ar dori să recapituleze ședința anterioară desfășurată cu copiii?
- Pot să se gândească la un alt mod de recapitulare a noțiunilor învățate într-un mod interactiv și distractiv pentru copii?

Moderatorii pot să aleagă și o altă metodă de recapitulare dacă doresc.

Dacă este necesar, clarificați orice neînțelegeri/confuzii cu privire la ceea ce s-a discutat.

Amintiți-le participanților de subiectele/chestiunile pe care le-au uitat.

Fișa A. Jocul definițiilor

Instrucțiuni

Decupați seturi de cartonașe – un set pentru fiecare grup mic (4 – 6 participanți).
Nu uitați să amestecați cartonașele, astfel încât participanții să găsească termenii care corespund definiției/explicației. Țineți cont de faptul că explicațiile/definițiile oferite reprezintă definiții generale.
Este important să verificați dacă există definiții specifice aplicabile (de ex. în conformitate cu Politica de Siguranță a Copilului a clubului sportiv /taberei).

SAFEGUARDING

COPIL

**ABUZURI ASUPRA
COPIILOR**

VĂTĂMĂRI

RISC

PROTECȚIA COPILULUI

BULLYING

Acțiuni pe care le întreprindem pentru a ne asigura că TOȚI copiii se află în siguranță atunci când sunt implicați direct sau indirect în programele și activitățile noastre.

În conformitate cu Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului din 1989, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani.

Toate formele de rele tratamente fizice și/sau emoționale, abuzuri sexuale, neglijare, rele tratamente, exploatare comercială sau orice alt fel de exploatare care sunt sau ar putea să fie dăunătoare pentru sănătatea, supraviețuirea, dezvoltarea sau demnitatea copilului în contextul unei relații de responsabilitate, de încredere sau de putere.

În general, situații în care siguranța și starea de bine ale unui copil sunt compromise. Este posibil ca acest lucru să se întâmple din cauză că cineva alege să abuzeze de autoritatea sa sau de încrederea care i-a fost acordată și să aducă vătămări de orice natură unui copil sau din cauza unor practici proaste (care ar putea să fie cauzate de lipsa conștientizării și a instruirii – de exemplu, în cazul în care o persoană nu este capabilă să supravegheze copiii adecvat sau să acționeze).

Posibilitatea ca un copil să sufere vătămări și, prin urmare, siguranța sau starea sa de bine să fie afectate negativ.

Prevenirea violenței, a exploatării și a abuzurilor asupra copiilor și răspunsul la ele – inclusiv la exploatarea sexuală comercială, la trafic, la munca copiilor și la practicile tradiționale dăunătoare, cum ar fi mutilarea genitală feminină.

Abuzul continuu și intenționat de putere în relații printr-un comportament verbal, fizic și/sau social repetat, al cărui scop este să cauzeze vătămări fizice, sociale și/sau psihologice. Se poate întâmpla în situații în care o persoană sau un grup abuzează de puterea sa reală sau percepută asupra uneia sau mai multor persoane care simt că sunt neputincioase și că nu pot să pună capăt abuzurilor.

Fișa B.

Semne și simptome care indică existența motivelor de îngrijorare

Vă îngrijorează această situație? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce nu?

A era înainte un copil isteț și popular la club/tabără. A devenit dintr-o dată izolat. Nu pare să mai socializeze cu ceilalți copii. Unul dintre ceilalți copii a spus că A s-a certat cu unul dintre copiii mai mari.

Unul dintre supraveghetorii adulți face adesea observații cu privire la aspectul și dezvoltarea fizică a fetelor mai mari care sunt înscrise la clubul sportiv/tabără.

B nu vorbește aproape niciodată despre viața lui de acasă. Poartă haine cu mâneci lungi chiar și vara și nu se schimbă niciodată în prezența celorlalți copii.

Copiii fac adesea poze unii cu alții în vestiar.

C a fost întotdeauna prietenos și sociabil. A devenit deodată foarte retras și pare foarte trist.

Este foarte cald și nu există umbră deloc. Supraveghetorul adult insistă ca copiii să desfășoare o activitate la soare.

Se desfășoară o excursie de o zi și supraveghetorul adult permite oricărui copil care decide că vrea să participe să se urce în autobuz.

Unul dintre copii vă spune că un supraveghetor adult țipă mult. Nu pare să existe un motiv întemeiat, pur și simplu se enervează și țipă.

Anul acesta nu s-a știut sigur dacă se va organiza tabăra/dacă clubul va activa în timpul verii, astfel încât recrutarea s-a făcut târziu. Prin urmare, candidații au fost angajați și li s-a permis să înceapă munca înainte de a se cere recomandări.

D pare să fie foarte neliniștită atunci când se află în preajma unuia dintre supraveghetorii adulți. Găsește adesea scuze pentru a pleca atunci când el este prezent.

Fișa C. Vârsta și capacitățile

Scrieți pe flipchart sau afișați pe PowerPoint, fiecare fișă de vârstă pe rând.

Fișa 1 - La vârsta de 6 ani

Ce afirmație nu este corectă?

- Copiii pot face raționamente concrete, trecând de la gândirea parțială la idei generale
- Copiii încearcă să se comporte ca niște adulți și doresc să accepte responsabilități care depășesc ceea ce pot gestiona.
- Copiii încep să folosească vorbirea nu atât pentru nevoile lor personale, cât pentru a permite comunicarea între ei și ceilalți.
- Copiii întâmpină dificultăți în a se angaja în jocuri de cooperare și sunt implicați mai ales în jocuri de teatru social/jocuri de rol.

Fișa 2 - La vârsta de 9 ani

Ce afirmație nu este corectă?

- Copiii pot judeca ce este "bun" și ce nu este "bun" pe baza criteriilor altora. Ei încep să dezvolte o gândire convențională.
- Copiii încă se străduiesc să înțeleagă relația dintre cauză și efect.
- Copiii încep să dezvolte un model mai permanent de gen / sex.
- Copiii dezvoltă abilități academice și sociale și primește recunoașterea celorlalți semnificativi prin faptul că sunt productivi.
- Copiii încep să formeze relații.

Fișă 3 - La vârsta de 15 ani

Ce afirmație nu este corectă?

- Gândirea copiilor este mai abstractă și pot manifesta rezistență în a se conforma opiniei celorlalți.
Copiii pot simți că sunt în centrul atenției și că au un public imaginar, ceea ce le poate crește stresul și stângăcia .
- Prietenii devin ceilalți semnificativi pentru copii.
- Copiii manifestă interes față de legi, politici etc., dar nu cred că pot schimba sau că pot avea un impact.

Fișa D.

Sfaturi importante în facilitare

- Amintiți-vă că participarea copiilor este voluntară.
- Încercați să nu intrați într-o bătălie despre ceea ce este corect și ceea ce este greșit - chiar dacă nu sunteți de acord cu un copil, puteți întotdeauna să empatizați cu opiniile și sentimentele sale. Încercați să-i încurajați pe copii să facă acest lucru și între ei.
- Validați participarea copiilor - recunoașteți-le eforturile și contribuțiile.
- Dacă un copil începe să facă dezvăluiri sau devine supărat, încurajați-l să vorbească în particular cu unul dintre formatori, mai degrabă decât să vorbească deschis în cadrul grupului mai larg. Este posibil ca aceștia să împărtășească informații pe care mai târziu își doresc să nu le fi împărtășit.
- Nu transmiteți mesaje contradictorii. De exemplu, nu puteți vorbi despre atingeri bune și rele și apoi să nu respectați limitele copiilor. Încurajați-i pe ceilalți copii să fie respectuoși. În mod similar, nu le puteți spune copiilor că este un spațiu sigur, iar apoi să-i faceți să vorbească despre lucruri despre care nu doresc să vorbească sau să participe la exerciții pe care nu se simt confortabil să le facă.
- În cazul în care un membru al grupului are opinii puternice și domină grupul, încurajați participanții mai liniștiți să își împărtășească opiniile sau despărțiți-vă în grupuri mici, astfel încât vocile celorlalți copii să poată fi auzite.
- Asigurați-vă că limitele confidențialității sunt explicate în regulile de bază de la început. Este posibil să fie necesar să împărtășiți informații cu alți adulți dacă vă faceți griji cu privire la siguranța sau bunăstarea unui copil.
- Nu căutați informații despre experiențele personale de abuz. Organizați un curs de formare, nu faceți terapie sau consiliere.
- Fiți pregătiți pentru dezvăluiri și știți cum să răspundeți și unde să obțineți sprijin.

Fișa E. Abordarea dezvăluirilor

Ce să faceți ?	Ce să nu faceți?
Ascultați tot ce are de spus copilul	Adresați întrebări sugestive, cum ar fi: "Mama ta/tatăl tău ți-a făcut asta?".
Asigurați-l pe copil că a făcut ceea ce trebuie spunând cuiva	Judecați sau certați copilul ("De ce nu mi-ai spus mai devreme?")
Rămâneți calm	Să vă panicați
Credeți copilul	Exprimați neîncredere sau încercați să scuzați ceea ce s-a întâmplat
Folosiți limbajul copilului și explicați-i acestuia că va trebui să se confeseze unei persoane de încredere care îl poate ajuta	Faceți promisiuni pe care nu le puteți respecta. De exemplu, nu promiteți că nu veți spune nimănui altcuiva
Scrieți ceea ce a spus copilul	Confrunțați-vă cu agresorul
Obțineți sprijin pentru copil și pentru dumneavoastră	Nu faceți nimic și presupuneți că altcineva va face ceva.
Acționați rapid dacă credeți că copilul este în pericol de a fi rănit	Atingeți copilul fără permisiune.

Fișa F. Calitățile unui bun facilitator

- Este un bun ascultător și este capabil să răspundă la nevoile copiilor și la situațiile care apar.
- Este sensibil și îi ajută pe toți copiii să se simtă în siguranță, respectați și valorizați.
- Creează o atmosferă caldă și primitoare în care fiecare copil se simte binevenit.
- Nu face discriminare.
- Încurajează și facilitează în mod activ participarea fiecărui copil, în special a celor care sunt excluși.
- Este răbdător, încurajează cu blândețe și le permite copiilor să meargă în ritmul lor.
- Observă modul în care copiii învață și își dezvoltă abilitățile și oferă feedback în acest sens pentru a încuraja încrederea în sine.
- Este conștient de nivelul de energie al copiilor și, dacă aceștia par obosiți pentru că au muncit din greu sau pentru că devin agitați și plictisiți, se oprește din ceea ce face și joacă un energizant sau ia o pauză.
- Este capabil să motiveze și să stimuleze în mod activ copiii să gândească.
- Oferă îndrumare și are capacitatea de a conduce, dacă este necesar, dar nu este dominant și nu trebuie să fie în centrul atenției.
- Este pregătit să îndrume copiii către surse adecvate de ajutor și sprijin sau către alte informații suplimentare.
- Face comentarii cu privire la comportament, mai degrabă decât la un anumit copil, și nu judecă prea repede.
- Este flexibil și capabil să se adapteze la nevoile copiilor, dar, în același timp, ține cont de timpul și scopul cursului.
- Păstrează în minte imaginea întregului atelier/sesiune și este capabil să ghideze copiii prin el, făcând legături, după caz.
- Modelează comportamentul așteptat și respectă orice acord sau reguli de bază stabilite de grup.
- Este organizat și se asigură că au fost luate toate măsurile practice.
- Este activ, are simțul umorului și este distractiv.

RESURSE SUPLIMENTARE

INTRODUCERE

Manualul de formare de tineri facilitatori a fost dezvoltat având în vedere două scopuri: în primul rând, introducerea și explicarea materialelor de formare pentru persoanele care coordonează sesiunile privind siguranța copiilor în taberele de vară din Grecia și cluburile sportive din România; în al doilea rând, pentru a oferi informații-cheie formatorilor.

Materialele incluse în curs au fost testate în Grecia în 2020.

Aspectele referitoare la metodologie sunt prezentate în planurile sesiunilor de informare pentru copii.

Informațiile suplimentare menționate mai jos detaliază anumite concepte și definiții care sunt utile a fi cunoscute și incluse în materialele de curs.

DREPTURILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE COPILULUI

Manualul de formare de tineri facilitatori a fost dezvoltat având în vedere două scopuri: în primul rând, introducerea și explicarea materialelor de formare pentru persoanele care coordonează sesiunile privind siguranța copiilor în taberele de vară din Grecia și cluburile sportive din România; în al doilea rând, pentru a oferi informații-cheie formatorilor. Materialele incluse în curs au fost testate în Grecia în 2020.

Aspectele referitoare la metodologie sunt prezentate în planurile sesiunilor de informare pentru copii.

Informațiile suplimentare menționate mai jos detaliază anumite concepte și definiții care sunt utile a fi cunoscute și incluse în materialele de curs.

Istoria recentă a drepturilor omului și copilului

Există o istorie lungă și complexă în ceea ce privește dezvoltarea drepturilor omului în general și a drepturilor copilului, în mod specific. În trecutul recent, după sfârșitul celui de-al doilea război mondial, Organizația Națiunilor Unite a fost înființată. În 1948 Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO) a fost adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite. Națiunile membre au fost (sunt!) îndemnate să promoveze o serie de drepturi umane, civile, economice și sociale, ca parte a fundamentului libertății, dreptății și păcii în lume. Acesta a fost primul efort juridic internațional de a limita comportamentul statelor și de a le impune obligațiile față de cetățenii lor. Din acest moment au fost adoptate convenții detaliate legate de probleme specifice, cum ar fi discriminarea rasială și tortura, precum și drepturile unor grupuri specifice, ca femeile și copiii.

În 1989, Convenția cu privire la drepturile copilului a fost adoptată de Adunarea Generală a ONU. Drepturile

copilului sunt drepturile omului, cu prevederi suplimentare pentru a promova și asigura îngrijirea, protecția, dezvoltarea și bunăstarea copiilor. Deși cel mai important document privind drepturile copilului este Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, care este primul instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic care cuprinde întreaga gamă a drepturilor omului - civile, culturale, economice, politice și sociale - specifică copiilor, drepturile suplimentare sunt definite în diverse alte tratate și convenții internaționale.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului

Până la vârsta de 18 ani, o persoană este considerată copil și dispune de toate drepturile cuprinse în Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (CDC).

CDC este format din 54 de articole grupate în jurul temelor:

- Măsuri generale de implementare (Articolele 4, 42, 44.6);
- Definiția copilului (Articolul 1);
- Principii generale (Articolele 2, 3, 6, 12);
- Drepturi și libertăți civile (Articolele 7, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 37(a));
- Mediul familial și îngrijirea alternativă (Articolele 5, 9, 10, 11, 18, 20, 21, 25, 27.4);
- Sănătate și bunăstare de bază (Articolele 18, 23, 24, 26, 27);
- Educație, activități recreative și culturale (Articolele 28, 29, 31);
- Măsuri speciale de protecție (Articolele 22, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40).

Aceste drepturi sunt deseori considerate ca fiind grupate în patru categorii (sau „seturi”):

Supraviețuire:

- Dreptul de a avea suficientă hrană și adăpost pentru a avea un corp sănătos.
- Dreptul de a fi îngrijit în circumstanțe dificile, cum ar fi războiul sau dezastrele.

Dezvoltare:

- Dreptul de a beneficia de o educație bună.
- Dreptul de a li se asigura oportunitatea de a se juca și recrea.

Protecție:

- Dreptul de a beneficia de protecție împotriva abuzului, vătămării și violenței.
- Dreptul de a fi apărat și asistat de o autoritate.

Participare:

- Dreptul de a se înscrie în cluburi și participa la întâlniri.
- Dreptul de a exprima puncte de vedere și opinii.

Toate drepturile sunt fundamentate pe patru **principii esențiale referitoare la drepturile copiilor**:

Nediscriminare

Toți copiii ar trebui să beneficieze de un tratament egal, asigurat cu același nivel de protecție și acces la bunuri, servicii și oportunități, indiferent de rasă, etnie, mediu social etc.

Interesul superior al copilului

Deciziile părinților, tutorilor legali, autorităților și ale altor sectoare ale societății ar trebui să aibă întotdeauna în considerare binele copiilor.

Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare

Părinții, tutorii legali, autoritățile și alte sectoare ale societății ar trebui să se asigure că aceste drepturi de bază sunt respectate și puse în aplicare.

Respectarea punctelor de vedere ale copilului

Ideile și opiniile copiilor trebuie solicitate, ascultate, evaluate și luate în considerare.

VERSIUNEA PENTRU COPII A CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPIILOR

Articolul 1: Cine este un copil

Copilul este orice persoană cu vârsta sub 18 ani.

Articolul 2: Interzicerea discriminării

Toți copiii au aceste drepturi, indiferent de cine sunt, unde trăiesc, ce limbă vorbesc, ce gândesc, cum arată, dacă sunt băieți sau fete, dacă suferă de o dizabilitate, dacă sunt bogați sau săraci și indiferent de cine sunt sau ce credințe au părinții sau familiile lor.

Articolul 3: Interesul superior al copilului

Când adulții iau decizii, aceștia trebuie să se gândească la modul în care acele decizii vor afecta copiii. Toți adulții trebuie să facă ce este mai bine pentru copii. Guvernele trebuie să susțină protecția și îngrijirea copiilor de către părinți sau, atunci când este necesar de către alte persoane. Guvernele trebuie să vegheze ca oamenii și instituțiile care răspund de protecția și îngrijirea copiilor să își îndeplinească îndatoririle așa cum trebuie.

Articolul 4: Punerea în practică a drepturilor

Guvernele trebuie să facă tot ce le stă în putere pentru ca toți copiii din țările lor să se bucure de drepturile recunoscute de Convenție.

Articolul 5: Susținerea oferită părinților

Guvernele trebuie să lase familiile și comunitățile să își îndrume copiii astfel încât, pe măsură ce se dezvoltă, aceștia să învețe să își exercite drepturile cât se poate de bine. Cu cât copiii sunt mai mari, cu atât vor avea nevoie de mai puțină îndrumare.

Articolul 6: Supraviețuire și dezvoltare

Fiecare copil are dreptul la viață și la supraviețuire. Guvernele trebuie să asigure condițiile în care copiii să se poată dezvolta în cel mai bun mod.

Articolul 7: Nume și cetățenie

Copiii sunt înregistrați la naștere și primesc un nume recunoscut de stat. Copiii trebuie să aibă o naționalitate (să aparțină unei țări). În măsura posibilului, copiii au dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijiți de aceștia.

Articolul 8: Protecția identității

Copiii au dreptul la propria identitate - o dovadă oficială care arată cine sunt, inclusiv naționalitatea, numele și relațiile de rudenie. Nimeni nu ar trebui să încalce acest drept al copilului la identitate, dar dacă acest fapt se întâmplă, guvernele trebuie să ajute copiii și să asigure asistența necesară pentru ca identitatea acestora să fie restabilită.

Articolul 9: Separare de părinți

Copiii nu trebuie să fie separați de părinții lor, cu excepția cazului în care copiii nu sunt îngrijiți corespunzător, de exemplu, dacă un părinte îi face rău copilului sau îl neglijează. Copiii ai căror părinți locuiesc separat trebuie să păstreze legătura cu ambii părinți, cu excepția cazului în care contactul cu părinții ar dăuna copiilor.

Articolul 10: Reunificarea familiei

Dacă un copil locuiește în altă țară decât cea în care locuiesc părinții săi, guvernele trebuie să permită copilului și părinților să călătorească, astfel încât familia să poată menține legătura și să fie împreună.

VERSIUNEA PENTRU COPII A CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPIILOR

Articolul 11: Protecția împotriva răpirii și sechestrării

Guvernele trebuie să împiedice scoaterea din țară a copiilor în condiții ilegale, cum ar fi răpirea de către o persoană sau sechestrarea în altă țară de către un părinte, în condițiile în care celălalt părinte nu este de acord

Articolul 12: Respectul arătat opiniilor copilului

Copiii au dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îi privește. Adulții ar trebui să îi asculte pe copii și țină cont de părerile acestora.

Articolul 13: Libertatea de exprimare

Copiii au dreptul de a se exprima liber și de a primi și comunica informații despre ceea ce învață, gândesc sau simt, în formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, cu excepția cazului în care prin aceasta încalcă drepturile altor persoane.

Articolul 14: Libertatea de gândire, conștiință și religie

Copiii au dreptul la propriile gânduri, opinii și la alegerea unei religii, dar prin acesta nu trebuie să îngreșească dreptul altora de a se bucura de drepturile lor. Părinții pot să îndrume copiii astfel încât, pe măsură ce cresc, să învețe să își exercite acest drept în mod corespunzător.

Articolul 15: Dreptul la întruniri publice, pașnice

Copiii au dreptul de a se asocia sau de a înființa grupuri sau organizații și au dreptul de a se întruni cu copii atât timp cât prin aceasta nu pun în pericol drepturile altora.

Articolul 16: Protejarea vieții private

Fiecare copil are dreptul la viață privată. Legea trebuie să protejeze viața privată, familia, domiciliul, corespondența și reputația copilului împotriva oricăror atacuri.

Articolul 17: Accesul la informații adecvate

Copiii au dreptul la informare prin Internet, radio, televiziune, ziare, cărți și alte surse. Adulții au datoria de a se asigura că informațiile la care au acces copiii nu sunt dăunătoare. Statele trebuie să încurajeze media să difuzeze informații din cât mai multe surse, în limbi pe care copiii le pot înțelege.

Articolul 18: Responsabilitatea părinților

Părinții sunt principalele persoane responsabile pentru creșterea copilului. Dacă un copil nu are părinți, această responsabilitate va fi preluată de un alt adult, denumit „tutore”. Părinții și tutorii trebuie întotdeauna să se gândească la ce este mai bine pentru copil. Guvernele trebuie să îi ajute pe părinți și pe tutorii. Când un copil îi are pe ambii părinți, amândoi sunt responsabili pentru creșterea copilului.

Articolul 19: Protecția împotriva abuzurilor

Guvernele trebuie să îi protejeze pe copii împotriva violenței, abuzurilor și a neglijenței din partea persoanelor care îi îngrijesc.

Articolul 20: Copiii fără familie

Orice copil care nu poate fi îngrijit de familia sa are dreptul să fie îngrijit corespunzător de persoane care respectă religia, cultura, limba și alte aspecte ale vieții copilului.

VERSIUNEA PENTRU COPII A CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPIILOR

Articolul 21: Adopția copiilor

Când un copil este adoptat, cel mai important lucru este ca acest fapt să servească bunăstării sale. Dacă un copil nu poate fi îngrijit corespunzător în țara sa (locuind, de exemplu, cu altă familie decât cea naturală), acesta poate fi adoptat în altă țară.

Articolul 22: Copii refugiați

Copiii care ajung din țara natală în altă țară, ca refugiați (pentru că nu sunt în siguranță acolo unde s-au născut), trebuie să primească ajutor, să fie protejați și să beneficieze de aceleași drepturi pe care le au copiii născuți în țara în care au ajuns.

Articolul 23: Copii cu dizabilități

Fiecare copil cu dizabilități trebuie să se bucure de cele mai bune condiții de viață posibile în societate. Statele trebuie să îndepărteze toate obstacolele care pot împiedica copiii cu dizabilități să devină independenți și să participe activ la viața comunității.

Articolul 24: Servicii medicale, apă, alimentație, mediu

Copiii au dreptul la cea mai bună îngrijire medicală posibilă, la apă potabilă, la alimentație sănătoasă și la viață într-un mediu curat și sigur. Toți adulții și copiii trebuie să aibă acces la informații despre siguranța și sănătatea lor.

Articolul 25: Verificarea periodică a îngrijirii copilului care nu crește cu părinții naturali

Fiecare copil plasat în afara familiei (pentru îngrijire, protecție sau însănătoșire) are dreptul la verificarea și reevaluarea periodică a situației sale pentru a se constata dacă totul este în regulă și dacă locul unde se află continuă să fie cel mai bun pentru el.

Articolul 26: Asistența socială și economică

Guvernele trebuie să acorde bani sau alte forme de sprijin pentru a ajuta copiii din familii vulnerabile.

Articolul 27: Alimentație, îmbrăcăminte, locuință

Copiii au dreptul la alimente, îmbrăcăminte și un loc sigur în care să locuiască, astfel încât să se poată dezvolta în cel mai bun mod posibil. Statul trebuie să ajute familiile și copiii care nu își pot permite aceste condiții.

Articolul 28: Acces la educație

Fiecare copil are dreptul la educație. Învățământul primar trebuie să fie gratuit. Studiile gimnaziale, liceale, vocaționale și cele universitare trebuie să fie accesibile fiecărui copil. Copiii trebuie încurajați să urmeze școala până la cel mai înalt nivel posibil. Măsurile de disciplină în școli trebuie să respecte drepturile copiilor și niciodată să nu fie violente.

Articolul 29: Rolul educației

Educația copiilor trebuie să îi ajute să își dezvolte pe deplin personalitatea, talentele și abilitățile. Trebuie să îi ajute să își înțeleagă propriile drepturi și să respecte drepturile, cultura și aspectele diferite ale celorlalți oameni. Trebuie să îi ajute să trăiască în pace și să protejeze mediul înconjurător.

VERSIUNEA PENTRU COPII A CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPIILOR

Articolul 30: Cultura, limba, religia minorităților

Copiii au dreptul de a își folosi propria limbă, cultură și religie, chiar dacă acestea sunt minoritare în țara în care trăiesc.

Articolul 31: Odihnă, joacă, artă și cultură

Oricare copil are dreptul la odihnă și la timp liber și să participe în activități culturale și artistice.

Articolul 32: Protecția împotriva muncii în exces

Fiecare copil are dreptul să fie protejat de orice formă de muncă periculoasă sau care ar putea dăuna educației, sănătății sau dezvoltării sale. În cazul în care copiii muncesc, aceștia au dreptul la protecție și la plată corectă/cinstită/rezonabilă.

Articolul 33: Protecția împotriva drogurilor

Guvernele trebuie să protejeze copiii împotriva consumului, producerii, transportului sau traficului de droguri.

Articolul 34: Protecție împotriva abuzului sexual

Guvernele trebuie să protejeze copiii împotriva exploatării și abuzului sexual inclusiv împotriva persoanelor care constrâng copii să întrețină relații sexuale contra unor sume de bani sau care constrâng copiii să se fotografieze sau filmeze în ipostaze intime.

Articolul 35: Protecția contra vânzării și traficului de persoane

Guvernele trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a preveni răpirea, traficul sau transportarea copiilor în alte țări sau locuri în scopul exploatării.

Articolul 36: Protecție contra altor forme de exploatare

Copiii au dreptul la protecție contra oricăror forme de exploatare, chiar dacă acestea nu sunt explicit menționate în această Convenție.

Articolul 37: Copiii în detenție

Copiii acuzați de încălcarea legii nu trebuie să fie uciși, supuși torturii, tratamentelor sau pedepselor crude și nu trebuie condamnați pe viață sau încarcerați împreună cu adulții. Pedepsa cu închisoarea trebuie să fie ultima opțiune și doar pe cea mai scurtă durată posibilă. Copiii privați de libertate trebuie să beneficieze de asistență juridică și să poată păstra legătura cu familia.

Articolul 38: Protecția în război și conflicte armate

Copiii au dreptul să fie protejați pe timp de război. Guvernele au datoria de a oferi protecție specială copiilor afectați de război. Niciun copil sub 15 ani nu poate să fie înrolat în armată și nici să participe în război.

Articolul 39: Reabilitare și integrare

Copiii victime ale abuzului, maltratării, neglijării, exploatării ori unui conflict armat au dreptul să primească asistență care să le permită recuperarea fizică și psihologică.

VERSIUNEA PENTRU COPII A CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPIILOR

Articolul 40: Justiția pentru copii

Copiii acuzați de încălcarea legii au dreptul la asistență juridică și la a fi tratați echitabil. Trebuie să existe soluții pentru a-i ajuta pe acești copii să devină membri buni ai societății. Pedepsa cu închisoarea trebuie să fie ultima soluție.

Articolul 41: Aplicarea legii cele mai bune pentru copii

În cazul în care legile unei țări protejează drepturile copiilor la un nivel superior față de această Convenție, atunci se vor aplica acele legi.

Articolul 42: Toată lumea trebuie să cunoască drepturile copiilor

Guvernele trebuie să facă larg cunoscute copiilor și adulților prevederile acestei Convenții, astfel încât toată lumea să fie informată cu privire la drepturile copiilor.

Articolele 43 - 54: Obligațiile guvernelor

Aceste articole explică modul în care statele, Organizația Națiunilor Unite - inclusiv Comitetul pentru drepturile copiilor și UNICEF - și alte organizații depun eforturi pentru a se asigura că toți copiii se bucură de toate drepturile pe care le au.

ROMÂNIA ȘI CRC

România a semnat CRC în 1990. În acest sens, Guvernul României și-a luat angajamentul de a-și respecta obligațiile care îi revin în temeiul CRC și în special, de a se asigura că sunt puse în aplicare legi locale adecvate pentru a reflecta prevederile CRC, de a pune la dispoziție resurse suficiente pentru ca drepturile să poată fi implementate și să crească gradul de conștientizare cu privire la Convenție.

Puncte cheie privind drepturile

Drepturile omului și ale copilului sunt:

- **Inalienabile.** Nu pot fi luate și nimeni nu are dreptul de a priva o altă persoană de drepturile sale din orice motiv;
- **Indivizibile.** Toate drepturile au o importanță egală. Unei persoane nu i se poate refuza un drept deoarece cineva a decis că este „mai puțin important” sau „neesențial”;
- **Interdependente.** Drepturile sunt legate între ele; beneficierea de oricare din drepturile individuale

ale omului/copilului este condiționată de recunoașterea și respectarea altor drepturi ale omului/copilului.

- Drepturile copilului se aplică în mod egal tuturor copiilor (orice persoană sub 18 ani), indiferent de sex, rasă, etnie, religie, dizabilitate sau sex.
- Fiecare persoană trebuie să fie proactivă și să participe la revendicarea și deținerea drepturilor sale.
- Lipsa angajamentului personal și a responsabilității în ce privește revendicarea și deținerea drepturilor NU exclude dreptul de exercitarea a unei persoane a drepturilor sale.
- Drepturile omului și copilului NU sunt condiționate de niciun fel de responsabilitate. Cu toate acestea, atunci când învățați copiii despre drepturile lor, este întotdeauna important să evidențiați în același timp obligația lor de a nu încălca drepturile altora. Un copil are dreptul de a fi în siguranță, dar are și responsabilitatea de a nu pune în pericol siguranța altei persoane.

DEFINIREA ABUZULUI ASUPRA COPILOR ȘI PROTECȚIA COPILOR

Diverse organizații definesc abuzul asupra și protecția copilului într-o varietate de moduri, reflectând de obicei obiectivul organizațional, valorile și abordările lor.

Multe definiții ale abuzului asupra și protecției copiilor folosesc termenul „violență” pentru a descrie abuzul și vătămarea copiilor. Este oarecum regretabil faptul că termenul „violență” este folosit sinonim/în mod interschimbabil cu „abuz”, deoarece nu toate formele de abuz asupra copiilor, cum ar fi neglijarea și unele manifestări ale abuzului emoțional, sunt acte violente, așa cum ar fi considerate în general de către public. De exemplu, neglijarea include neîmplinirea nevoilor de bază ale copiilor, cum ar fi hrana care nu poate fi privită ca violență. Cu toate acestea, trebuie amintit faptul că efectele neglijenței și abuzului emoțional pot fi la fel de dăunătoare pentru copii pe termen lung ca și consecințele imediate ale formelor fizice de violență.

Definiția universal acceptată și cea mai completă a violenței manifestate împotriva copiilor, provine din Raportul mondial privind violența și sănătatea (2002) al Organizației Mondiale a Sănătății:

“Violența împotriva copiilor este definită ca folosirea intenționată a forței fizice sau a puterii, reală sau sub formă de amenințări, împotriva unui copil, de către o persoană sau un grup, care fie are ca rezultat sau are o mare probabilitate de a duce la vătămarea reală sau potențială a sănătății, vieții, dezvoltării sau demnității copilului. Aceasta include toate formele de rele tratamente fizice și/sau emoționale, abuzuri sexuale, abandon sau neglijență și exploatare comercială sau de altă natură care au loc în contextul unei relații de responsabilitate, încredere sau putere. Violența împotriva copiilor cuprinde și forme sociale de violență, cum ar fi exploatarea muncii copiilor și implicarea copiilor în conflictele armate. O astfel de violență provine adesea din cauze structurale, inclusiv sărăcia, inegalitatea și discriminarea.”³

Articolul 19 din Convenția cu privire la drepturile copilului consideră abuzul asupra copiilor (și, prin urmare, de ce anume trebuie protejați copiii) drept „toate formele de violență fizică sau mentală,

³ Krug E.G. et al (eds) (2002) Raportul Mondial privind violența și sănătatea, Geneva: Organizația Mondială a Sănătății

vătămare și abuz, abandon sau neglijență, maltratare sau exploatare, inclusiv abuzuri sexuale”.

Diferența între protecția și siguranța copiilor

Se face adesea o distincție între protecția copilului și apărarea copilului. În practică, acestea sunt divizări relativ arbitrare, întrucât, în general, copiii au un drept specific la protecție.

Protecția copilului, conform articolului 19 din CDC, este definită după cum urmează:

- Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.
- Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru instituirea altor forme de prevenire și pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea și urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

În schimb, **asigurarea siguranței copilului**, conform definiției enunțate de Coaliția „Keeping Children Safe”⁴ este:

„...responsabilitatea organizațiilor de a se asigura că personalul, operațiunile și programele lor nu dăunează copiilor, adică nu expun copiii la riscul de efecte dăunătoare și abuz și că orice motive de îngrijorare pe care organizația le are cu privire la siguranța copiilor în cadrul comunităților în care ei lucrează, sunt raportate autorităților competente..”

Acest fapt înseamnă că asigurarea siguranței copiilor are scop atât:

- **Preventiv** - de a reduce probabilitatea ca un copil să fie lezat.

- **Răspuns prompt** - luarea de măsuri pentru a vă asigura că, în cazul în care există motive de îngrijorare ori sunt suspectate situații de vătămare sau abuz, sunt luate măsuri adecvate atât pentru a asigura asistența copilului, cât și pentru a preveni situații similare care să se repete.

Legislația românească - responsabilitatea de a proteja/apăra copiii

În România, profesioniștilor le revine o obligație legală de a raporta în temeiul articolului 12 din Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale (Acordul Lanzarote).

De asemenea, în conformitate cu legislația românească, toți profesioniștii care se ocupă de copii au obligația de a raporta orice situație când intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului. (articolul 89, capitolul VI, legea 272 din 2004)

De ce anume protejăm/apăram copiii?

Există patru categorii principale de abuz asupra copiilor care sunt recunoscute. Există și alte forme de abuz, cum ar fi discriminarea, exploatarea și violența, dar acestea sunt manifestări complexe ale celor patru categorii principale.

ABUZ FIZIC

Există patru categorii principale de abuz asupra copiilor care sunt recunoscute. Există și alte forme de abuz, cum ar fi discriminarea, exploatarea și violența, dar acestea sunt manifestări complexe ale celor patru categorii principale.

Exemple de situații în tabere de vară/cluburi de sport:

- Pălmuirea unui copil pentru că nu ascultă, întrerupe sau deranjează antrenamentul sau activitățile.
- Forțarea unui copil să continue jocul chiar dacă este rănit.
- Încurajarea copiilor să se joace în mod deliberat agresiv, fără să se gândească la riscul rănirii lor sau a celorlalți.

⁴ Coaliția Keeping Children Safe este principala inter-agenție care are ca scop apărarea copiilor la nivel internațional

ABUZ SEXUAL

Abuzul sexual este orice tip de contact sexual între un adult și orice persoană sub 18 ani sau între un copil mai mare și un copil mai mic; sau dacă o persoană o supune pe alta, indiferent de vârstă. De asemenea, abuzul poate consta în efectuarea unor fotografii indecente copiilor, solicitarea adresată copiilor de a privi imagini sexuale, de a urmări activități sexuale sau încurajarea copiilor în a se comporta neadecvat, cu tentă sexuală. Formularea unor comentarii nedorite referitoare la fizic, în special cu caracter sexual, constituie, de asemenea, o formă de abuz sexual, adesea numită hărțuire sexuală. Chiar dacă o persoană sub 18 ani își dă acordul în ce privește o relație sexuală, acest lucru este considerat tot un abuz sexual.

Exemple de situații în tabere de vară/cluburi de sport:

- Fotografierea copiilor goi în timp ce fac duș sau în zonele de dormit.
- Afirmații de genul cât de „bine dezvoltată” fizic este o fată.
- Solicitarea unui contact fizic „anormal” pentru bunăstarea jucătorului sau solicitarea copiilor să arate zone „intime” ale corpului.

ABUZUL EMOȚIONAL, PSIHOLIC SAU VERBAL

Abuzul emoțional are loc atunci când adulții importanți din viața unui copil critică, amenință sau resping în mod constant copiii până când stima de sine și sentimentele sau valoarea lor de sine sunt afectate. Glumirea constantă la adresa unei persoane poate căpăta, de asemenea, conotații abuzive.

Abuzul emoțional nu înseamnă că nu pot fi făcute glume sau că a-i explica unui copil ceva nu a realizat bine este greșit. Menționarea elementelor care trebuie corectate este importantă pentru că are menirea de a învăța și dezvolta copiii. În mod similar, glumele și râsul ajută la stabilirea unor legături între oameni și pot crea sentimentul de apartenență. Criticismul nu mai este însă motivațional, iar glumele pe seama copiilor nu sunt amuzante. Abuzul emoțional poate face rău și poate avea urmări negative la fel ca abuzul fizic.

Exemple de situații în tabere de vară/cluburi de sport:

- Repetarea constantă către un copil a cuvântului „ratat” pentru că nu reușește sau nu poate efectua o activitate.

Luarea în derâdere în mod constant a unui copil și încurajarea celorlalți jucători să râdă, evidențiind faptul că un copil este diferit.

Favoritism, astfel încât unii copii să se simtă excluși.

NEGLIJENȚĂ

Neglijența survine atunci când un adult nu oferă suficient sprijin emoțional sau acordă în mod deliberat și constant o atenție foarte mică sau deloc unui copil. Neglijența apare, de asemenea, atunci când unui copil nu i se asigură hrană, locuință, haine, îngrijire sau supraveghere medicală necesară.

Exemple de situații în tabere de vară/cluburi de sport:

- Nu știți unde se află copiii în timpul taberelor sau în deplasări.
- Nu furnizați apă sau permiteți copiilor să facă o pauză pentru hidratare, atunci când e foarte cald.
- Utilizarea unui mijloc transport care nu este sigur atunci când copiii sunt transportați.

HĂRȚUIRE ȘI INTIMIDARE

Deși abuzul este considerat în mod obișnuit ca fiind o acțiune săvârșită/care nu e săvârșită de un adult în relație cu un copil, colegii pot de asemenea comite acest abuz. Acest act este denumit adeseori „hărțuire și intimidare”.

Intimidarea poate lua mai multe forme. Poate include acte fizice precum lovirea; în mediu online sau cibernetic, poate include mesaje, comentarii sau imagini abuzive postate pe social media; prejudicii cauzate de unele furturi de bunuri și adresarea unor porecle. Intimidarea poate face referire la sexul, etnia, identitatea sexuală sau dizabilitatea unui individ sau despre abilitatea sportivă.

Adulții încearcă uneori să minimalizeze intimidarea, considerând că nu este atât de gravă, deoarece are loc între copii. Cu toate acestea, este important să ne dăm seama că intimidarea poate cauza efecte nocive. De asemenea, intimidarea și hărțuirea tind să se agraveze progresiv. Din acest motiv, este important să creăm un mediu în care toată lumea este conștientă că intimidarea nu este tolerată și să punem capăt de îndată ce constatăm acest tip de comportament.

Recunoașterea semnelor și indicatorilor de abuz

Un abuz nu este întotdeauna ușor de detectat. Există situații când abuzul este de fapt observat sau

raportat (și anume, un copil sau alt copil/adult fac de cunoscut o situația care a avut loc). De cele mai multe ori, acestea sunt „indicii” – semne și simptome – că ceva nu este în regulă. Este important să înțelegem că aceste semne și simptome nu implică faptul că ceva nu este ok – ci că acestea sunt indicii care trebuie urmărite.

Semnele și simptomele specifice includ următoarele:

Situații când copiii:

- prezintă leziuni fizice inexplicabile - inclusiv vânătăi și răni, cum ar fi arsuri de țigări sau semne de auto-vătămare (cum ar fi cicatrici de la tăiere), durere la mers;
- suferă de boli inexplicabile/constante - de exemplu dureri de stomac, dificultăți de alimentare etc.;
- își schimbă brusc comportamentul sau starea de spirit – spre ex., devin agresivi, retrași sau timizi
- evită anumite situații sau persoane;
- devin foarte secretoși - nu mai împărtășesc ceea ce se întâmplă în viața lor sau nu mai vorbesc brusc când adulții intră;
- tentativă de suicid;
- se înjosesc în mod constant/spun lucruri negative despre ei (de exemplu, că sunt inutili sau de nicio trebuință);
- se izolează/nu relaționează cu ceilalți;
- afirmă că ei sau colegii lor sunt abuzați sau răniți.

Atunci când copiii nu îndeplinesc etapele obișnuite de dezvoltare a copilului (adică lucruri pe care ar trebui să le așteptăm în mod rezonabil să le facă la o anumită vârstă), acest fapt poate, de asemenea, reprezenta un semn de abuz - sau cel puțin faptul că acel copil poate avea nevoi speciale care necesită sprijin suplimentar.

În situațiile când adulții, cum ar fi personalul din tabără/club și părinții:

- dau impresia că selectează unul sau mai mulți copii pentru un „tratament special” (fie ca favoriți, fie în ce privește aplicarea unei pedepse);
- se pare că le pasă mai mult de rezultatul unui joc sau de succesul unei activități, mai degrabă decât dacă copiii sunt fericiți și se distrează;
- sunt negativi și critici cu privire la un copil;
- folosesc un limbaj care nu este adecvat - de exemplu, discută aspectul fizic al fetelor în mod sexual;
- nu respectă intimitatea copiilor, de exemplu în vestiare sau dormitoare;

- nu sunt preocupați de copii - ce fac sau unde se află;
- nu respectă orientările și codurile de conduită stabilite de organizația lor;
- consumă alcool sau droguri în timp ce aceștia ar trebui să supravegheze copiii;
- întârzie să ducă copiii pentru administrarea tratamentului medical (de exemplu, în cazul unui accident);
- susțin că au văzut un copil abuzat sau rănit ori că sunt preocupați de o situație.

Contexte de risc pentru siguranța copilului în sport

Majoritatea copiilor beneficiază enorm în urma implicării lor în sporturi și participării în tabere de vară. Cu toate acestea, copiii pot fi abuzați sau răniți. Copiii pot fi răniți sau abuzați de profesioniști, voluntari, îngrijitori, membri ai familiei și de alți copii. Efectele asupra copilului pot fi deosebit de negative.

Copiii pot fi răniți în mai multe moduri și, adesea, pot experimenta mai multe tipuri de abuzuri în acel moment. Există unele situații și efecte negative specifice care sunt mai susceptibile să survină în cadrul activităților sportive practicate și a taberelor de vară. Recunoașterea acestor situații poate susține eforturile de apărare și protejare a copiilor.

• RĂNI

Aproape fiecare sport implică un anumit risc de rănire fizică. Cu toate acestea, presiunea de a obține performanță poate implica faptul că copiii sunt împinși dincolo de ceea ce este rezonabil sau adecvat vârstei și abilităților lor. Poate include și încurajarea copiilor să joace atunci când sunt răniți, fapt care atrage și mai multe urmări nefaste.

• PRESIUNEA PERFORMANȚEI

Victoria reprezintă un element esențial al sportului. Cu toate acestea, încurajarea copiilor în a obține performanțe și supunerea lor la o presiune extremă poate fi dăunătoare atât din punct de vedere psihologic, cât și fizic. Uneori, această presiune a performanței poate proveni de la adulți - dar poate proveni și de la copilul însuși sau de la colegi. Pentru copii, performanța nu ar trebui să fie urmărită niciodată în detrimentul bucuriei în sine de a practica acel sport.

• ASISTENȚA FIZICĂ

Anumite locații, cum ar fi vestiarele, dușurile și contactul fizic în timpul unui tratament, îi fac pe

copii deosebit de vulnerabili. Aceste spații pot oferi oportunități persoanelor care doresc să abuzeze sexual un copil. În general, intimitatea copiilor trebuie respectată. Dacă se asigură îngrijire sau tratament medical, intim, copiii trebuie să aibă dreptul de a solicita prezența unui alt copil sau adult numit de ei.

- **ȘEDERI PESTE NOAPTE/ DEPLASĂRI**

Șederile peste noapte (de exemplu, în contextul meciurilor în deplasare și/sau taberelor de antrenament), pot oferi oportunități celor care doresc să abuzeze sexual copii. Un număr suficient de adulți trebuie să fie întotdeauna prezent pentru a asigura supravegherea corespunzătoare.

Cel puțin doi adulți ar trebui să fie întotdeauna prezenți atunci când este vorba de activități desfășurate cu copiii pentru a evita riscul de a fi pierduți sau lăsați în situații de pericol. Un alt factor care trebuie luat în considerare este necesitatea de a se asigura că modalitățile de transport sunt sigure - de exemplu, că vehiculele sunt în stare de funcționare.

- **RELAȚII APROPIATE**

Mulți copii dezvoltă relații apropiate și de încredere cu adulții care lucrează în tabere și cluburi. Antrenorii etc. pot fi persoane cu un rol important în viața copiilor, în special pentru copiii care nu au relații bune cu alți adulți. Cu toate acestea, aceste relații apropiate pot crea, de asemenea, un cadru în care copiii să fie răniți. Copilul ar putea dori să facă pe placul adultului; sau adultul este o persoană de încredere și/sau cu autoritate și nimeni nu ar crede sau pune la îndoială acțiunile lor.

Pentru a proteja copiii, nicio persoană nu va fi „exclusă de pe lista suspectilor”. Asta nu înseamnă că toată lumea este suspectă; se impune ca toate persoanele implicate, copiii, părinți și adulți, să aibă aceleași standarde de comportament și conduită.

- **CULTURA DE ECHIPĂ**

A face parte dintr-o echipă, indiferent dacă este vorba de o echipă sportivă sau de un grup într-o tabără de vară și sentimentul de apartenență direct proporțional, poate avea un efect benefic în ce privește stima de sine și valoarea de sine a copiilor.

Spiritul de echipă este cheia experienței de învățare a copilului. Acest spirit provine de la jucători, dar este puternic influențat de adulții din jurul lor. De exemplu, o echipă în care un adult face cunoscut faptul că toată lumea este respectată și că agresiunea nu este tolerată este mult mai probabil să fie una primitoare și să creeze o atmosferă pozitivă.

O ierarhie în funcție de modul de raportare la copii mai mari sau mai puternici, care dețin influență asupra altor copii pot fi stabilită. Acest fapt poate avea efecte pozitive, dar poate fi în egală măsură negativ și poate duce la situații ce implică o transformare, inclusiv „înjosire” pe care s-ar putea ca acei copii să fie nevoiți să o tolereze ca modalitate de a fi acceptați în cadrul echipei.

DEZVOLTAREA COPILULUI

Această secțiune are scop de îndrumare și prezintă „tipare” - în mod evident, este posibil să existe o anumite decalaje între intervalele de timp atunci când sunt atinse etapele și acest lucru este normal. Totuși, dacă există vreun motiv de îngrijorare cu privire la dezvoltarea unui copil, atunci se impune solicitarea opiniei unui profesionist.

Copilul de vârstă școlară - 6 - 12 ani

- Înțelege și este capabil să urmeze instrucțiuni secvențiale
- Abilități de bază pentru sporturile de echipă (fotbal, baseball etc.)
- Începe să piardă dinții „de lapte”, trecerea la dentiția definitivă
- Rutine importante pentru activitățile cotidiene
- Abilitățile de citire se dezvoltă în continuare
- Recunoașterea de către semenii începe să devină importantă
- Fete - creșterea părului la axilă și pubian, mărirea sânilor
- Menarha (prima menstruație) poate apărea la fete

Adolescent - 12 - 18 ani

- Băieți - creșterea părului axilar, piept și pubian; schimbări de voce; și mărirea testiculelor/penisului

- Fete - creșterea părului axilar și pubian; mărirea sânilor; menstruații
- Înălțimea, greutatea adultului, maturitatea sexuală
- Înțelege concepte abstracte
- Acceptarea și recunoașterea de către semenii este de o importanță vitală

Explorarea sexuală „normală” în copilărie⁵ este o etapă obișnuită și face parte din dezvoltarea copiilor.

De obicei, aceasta:

- are o durată limitată;
- implică copii de vârste similare;
- presupune explorare vizuală și tactilă;
- implică curiozitate, nu constrângere;
- este voluntară din partea fiecărui copil implicat;
- copiii devin curioși și jucăuși în timp ce sunt implicați;
- copiii se simt stânjeniți dacă intră un adult;
- scade atunci când li se spune copiilor să se oprească.

Dacă acest lucru se întâmplă în timpul unei tabere de vară sau în clubul sportiv, este important să abordăm problema într-un mod care nu atrage rușine în ceea ce privește dezvoltarea sexualității copiilor.

MOTIVE DE ÎNGRIJORARE LEGATE DE SIGURANȚA COPIILOR ȘI REZOLVAREA INCIDENTELOR

Fiecare club sportiv sau tabără de vară trebuie să aibă o Persoană Responsabilă pentru Siguranța Copilului sau care ar trebui să fie prima persoană contactată când există orice motiv de îngrijorare. Aceasta va fi contactată ori de câte ori există o suspiciune sau un caz real de abuz sau vătămare. Această persoană trebuie să fie informată dacă există de asemenea vreun îngrijorare cu privire la comportamentul unui adult - de exemplu, dacă adultul nu respectă codul de conduită.

Motive ce împiedică adulții să ia măsuri de protecție/apărare a copiilor

- Teama că se înșeală
- Frica că ar putea agrava situația pentru copil dacă raportează ceva care nu s-a întâmplat

- Nu vrea să creeze probleme colegului
- Valorile și atitudinile individuale față de abuz. De exemplu: convingerea că victima/supraviețuitorul este de vină.
- Îndoieli cu privire la informațiile sau afirmațiile altei persoane
- Propriul stres, lipsă de sprijin sau dacă este prea ocupat
- Incertitudine în ce privește procedurile și consecințele organizaționale
- Lipsa dorinței de a interveni
- Presupunerea că altă persoană se ocupă de această problemă
- Incertitudinea cu privire la autoritate atunci când vine vorba de relațiile cu persoane din exterior în

cazul în care există îngrijorări cu privire la (mass-media/donatori)

care oamenii vorbesc deschis și raportează existența unor probleme, un copil se poate confrunta cu o situație periculoasă.

Deși toate aceste motive de îngrijorare pot fi legitime, este important să ne amintim că, exceptând cazul în

ACȚIUNI DE ÎNȚEPRINS ÎN CAZUL UNEI SUSPICIUNI	
CE SĂ FACI	CE SĂ NU FACI
RECUNOAȘTE. Fii conștient de risc și nu-l ignora.	Încercă investigarea oricărei acuzații de abuz. Rolul dvs. este să recunoașteți semnele unei posibile maltratări și/sau pur și simplu să ascultați relatarea unui copil.
RĂSPUNDE. Se va acționa în siguranță: este important ca acțiunile efectuate să nu pună copilul în pericol. De asemenea, se va acționa rapid dacă există motive de îngrijorare cu privire la siguranța unui copil.	
ÎNREGISTREAZĂ. Se va nota ceea ce a fost afirmat și/sau cele întâmplate.	
RAPORTEAZĂ - către persoana responsabilă cu siguranța copilului cât mai curând posibil.	Doar întrebările esențiale vor fi adresate: întrebați doar cât aveți nevoie să aflați pentru a semnala că aveți un motiv de îngrijorare și a putea transmite detaliile.
SESIZEAZĂ - în caz de pericol iminent, serviciile de urgență vor fi contactate. Sesizările serviciilor de protecție a copilului sunt în mod normal efectuate de către persoana de legătură responsabilă pentru protecția copilului.	

Dacă nu a fost desemnată o Persoană Responsabilă pentru Siguranța copilului, se impune efectuarea unei sesizări către:

- Autoritățile locale de protecție a copilului
- Poliție sau serviciile de urgență, într-o situație care pune viața în pericol

MODUL DE ABORDARE A UNEI DEZVĂLUIRI

Dacă un copil vorbește despre abuz (sau un alt copil își face de cunoscut îngrijorările cu privire la alt copil), este important să li se răspundă într-un mod responsabil și adecvat. În practică acest fapt implică următoarele:

Ce să faci	Ce să nu faci
Să asculți întreaga relatare a copilului	Să adresezi întrebări directe, cum ar fi : „Mama/ tatăl tău a făcut asta?” Să desfășori o investigație – se vor aduna însă, cât mai multe informații necesare pentru a le transmite persoanei responsabilă cu siguranța copilului/sau serviciilor de protecție a copilului
Să asiguri copilul că a făcut ceea ce trebuie să facă făcând cunoscută această problemă	Să adopți o atitudine critică sau să faci reproșuri copilului („De ce nu mi-ai spus mai repede?”)
Să păstrezi o atitudine calmă	Să adopți o atitudine de panică
Să accepți și să crezi afirmațiile copilului	Să exprimi neîncredere sau să cauți o scuză pentru cele întâmplare
Să utilizezi limbajul copilului și să-i explici că este necesar să informați la rândul dvs. o persoană de încredere care vă poate ajuta.	Să faci promisiuni care nu pot fi respectate: de exemplu, să nu promiți că nu vei spune altcuiva
Să notezi cele spuse de copil	Să confrunți autorul faptelor
Să capeți sprijin pentru copil și pentru dumneavoastră	Să amâni luarea unor măsuri și să presupui că altcineva va avea această inițiativă
Să acționezi rapid dacă crezi că există riscul de vătămare a copiilor	Să atingi copilul fără permisiunea lui

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului european „Mediu sigur pentru copii în sport” (“Keeping Children Safe in Sport”), co-finanțat de Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene (REC 2014-2020) și coordonat de Fundația Terre des hommes România, în parteneriat cu Terre des hommes Grecia și Terre des hommes Ungaria. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă opiniile Comisiei Europene. Comisia Europeană nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Terre des hommes

Sprijin copiilor.

Fundația Terre des hommes Romania

Strada Franzelarilor Nr. 6, Sector 2, Cod poștal 020786, București, România

Tel: +40 371 300 390;

Email: rou.office@tdh.ch

Urmăriți-ne în social media: pagina "Terre des hommes Romania" pe Facebook și Youtube.